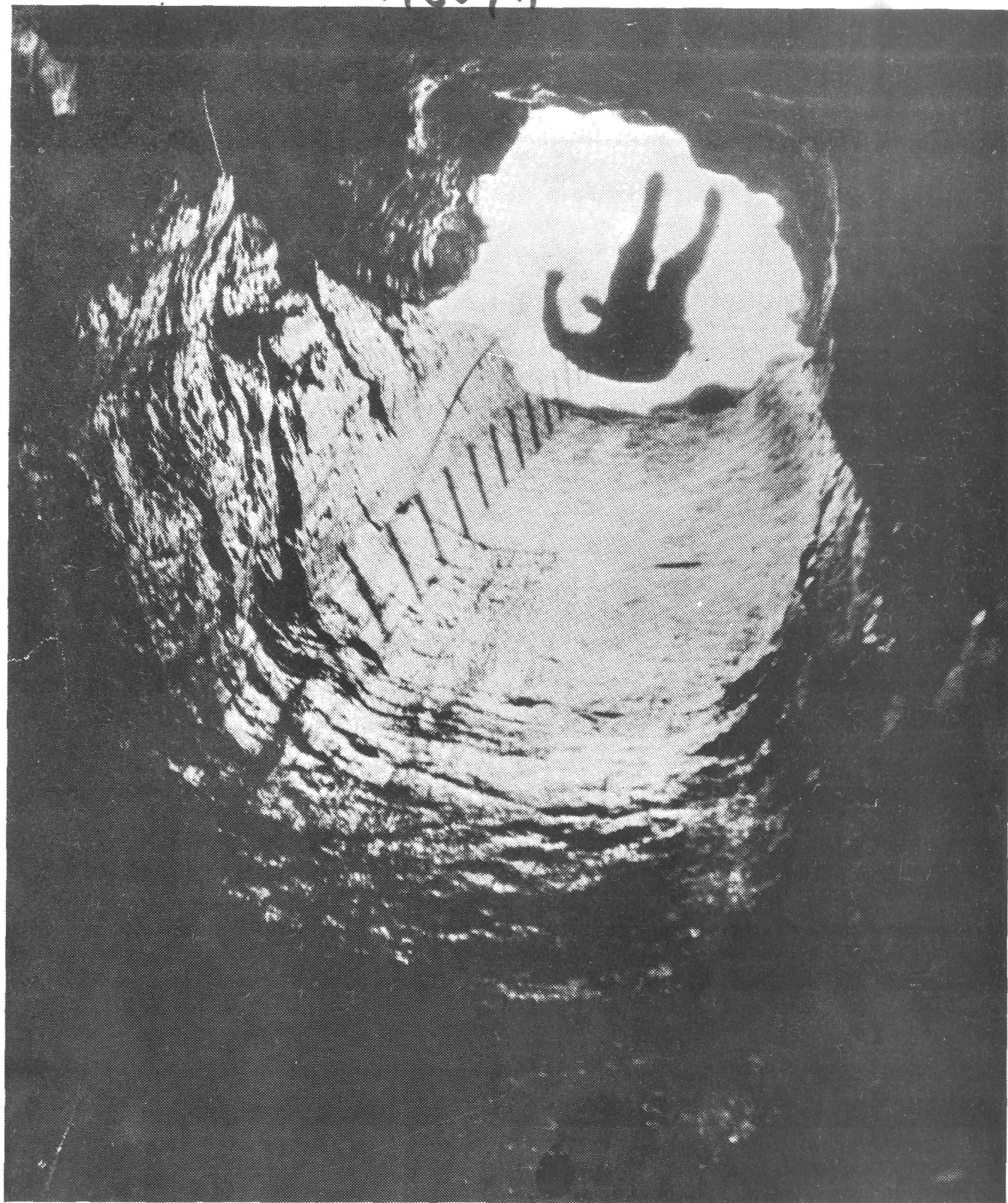

1980/1

NOVICE

INFORMATIVNI BILTEN
JAMARSKE ZVEZE SLOVENIJE

J A M A R S K A Z V E Z A S L O V E N I J E

N O V I C E

letnik XV

št. 1

marec 1980

Vsebina:

Zapisnik seje Upravnega odbora JZS dne 20.12.1979

Zapisnik seje Upravnega odbora JZS dne 15.2.1980

Skrajšani zapisnik seje Upravnega odbora JZS dne 23.2.1980

Poročilo o pripravljalnem tečaju za jamarje-inštruktorje

Oglašja se Jamarski klub Vinko Paderčič iz Novega mesta

Novo v knjižnici JZS

Izdaja Jamarska zveza Slovenije, Aškerčeva 12

Uredil Dušan Novak. Izhaja 4-krat letno. Celoletna naročnina 50,- din
se nakazuje na račun št. 50100-678-0046103, LB, Ljubljana

ZAPISNIK

seje IO JZS dne 20.12.1979

Prisotni: Sket, Preisinger, Pirnat, Kunaver M., Habe, Stražar, Planina,
Novak, Malečkar

Odsotni: Trček, Šušteršič, Bombač

Ob predlogu dnevnega reda se je razvila razprava o točki, ki je bila postavljena na dnevni red, to je o razpravi glede poročila tov. Malečkarja o raziskovanju Brezna pri gamsovi glavici in v katerem so bile formulacije, ki bi bile lahko žaljive za nekatere organe JZS. Formalno krivdo prevzame za to IO, ki ni omogočil dela primernemu uredniškemu odboru. S tem bi naj razpravo o tej zadevi končali.

ad 1) Tekoče zadeve

Letos ni bilo orientacijskega pohoda, ki ga je 27.5. prevzel v organizacijo JK Rakek. Naprosili naj bi JK Črni galeb, da prevzame organizacijsko skrb za nadalnje orientacijske pohode. JK Rakek je treba opozoriti na dano obljubo.

Tečaja za jamarje instruktorje v Domžalah, ki ga je pripravila tehnična komisija, se je udeležilo 42 jamarjev. Organizacija je bila, zahvaljujoč DZRJ Simon Robič, zelo dobra, vendar je bilo nekoliko preveč udeležencev. Opozoriti bi morali društva, da naj organizirajo referate za varnost, IO pa bi moral osnovati komisijo za preverjanje znanja in verifikacijo le-tega.

Priporočiti je tudi, da naj posamezne samostojne tečaje evidentira in verificira tehnična komisija, da bi se izognili neenotnim tehničnim prijemom.

V 22. letniku NJ bomo objavili prirejene materiale simpozija o znanstveni in turistični vlogi Postojnske jame.

Nabava omar za kataster je pereča. Po predračunu Primata naj bi nabava omar za načrte in zemljevide ter osnovne omare za kartoteke znašala 35.920,- din, kar bi izplačali iz namenskih sredstev.

Kot je bilo sklenjeno na eni prejšnjih sej, naj se kupi testna vrv.

Informacijo o odpravi DZRJ Kranj v Pierre St. Martin je podal D. Preisinger. Le-ta naj bi bila v letu 1980 kot nagrada za prizadevne jamarje.

ad 2) Novice

Prinesejo naj vabilo na naročnino.

Letna naročnina se zviša na 50,- din.

Uredniški odbor: Malečkar, Sket, Novak. Poiskati pa je treba še sodelavca za administrativna dela.

ad 3) Priprava na sejo Upravnega odbora

Seja Upravnega odbora bo v soboto, 23.2.1980 v Domžalah v jarmskem domu.

Dnevni red običajen-poročila, poročilo o finančah, priprava na občni zbor in zborovanje, evidentiranje kandidatov, razprava o spremembah Pravil.

Popoldne in v nedeljo bo Strokovna komisija pripravila tečaj o merjenju.

ad 4) Evidentiranje kandidatov za Izvršni odbor JZS in njegove organe. Predlagane kandidate naj odobri še Upravni odbor.

ad 5) Razno

Razpravljati kaže o osnovanju komisije za jamarsko potapljanje, ki naj bi združevala vse posamezne potapljaške skupine.

JK Dimnice namerava z manjšo skupino v Djurdjuro v Atlas .

Prosi za priporočilo pri pokrovitelju, IS občine Koper .

Knjižnica priporoča, da pri MK naročimo nekaj knjig in revij.

Februarja nameravajo Poljaki s Chvatalom v Leško brezno.

Referat za stike s tujino želi imeti evidenco o vseh obiskih. Prosi društva, da mu o tem poročajo. Gre za obiske, ki niso šli preko referata za stike s tujino.

Zaključek ob 19,20.

Zapisal D. Novak

ZAPISNIK

seje Izvršnega odbora Jamarske zveze Slovenije

15.2.1980, Lepi pot 6

Prisotni: Sket, Preisinger, Trček, Šušteršič, Habe, Novak, Rojšek.

Opravičila sta se: M.Kunaver in T.Planina.

1. Tekoče zadeve:

V zvezi z evidentiranjem kandidatov bi kazalo razpisati, kdo želi sodelovati v organih Zveze.

Ni znano, kdo je povabil poljske jamarje, da naj obišejo BGG. Odprava ni bila evidentirana.

Razprava o prizadevanju, da bi ustanovili Dolenjsko jamarsko zvezo. Pridružujemo se stališču Jamarskega društva iz Novega mesta, predvsem glede pravnih zadržkov ter ob vprašanju, če je taka zveza umestna. Potrebno je povezovanje jamarskih društev po posameznih regijah, vendar le kot posvetovalne institucije, v okviru strokovnega sodelovanja, npr. reševalnih skupin, ipd.

2. Finančna slika JZS

Stanje 31.12.1979 ni bilo zaskrbljujoče, takoj po novem letu pa je bilo treba plačati nabavke za kataster in tiskarno za NJ,20, kar je dodobra izpraznilo blagajno.

Iz bilance ni razvidno ali je JK Temnica s Krasa plačal svoj dolg za opremo v višini preko 30.000,- ?

Za kataster bo potrebno napraviti poseben izvleček iz bilance. Zahteve katastra so precejšnje (nove kartoteke, tisk obrazcev), vendar glede na to, da za NJ 21, ki bodo kmalu izšle, še ni dovolj denarja, bi naj z večjimi izdatki počakali. Treba bi bilo najti nove denarne vire.

Morda bi kazalo povprašati, če bi v okviru pogodbe tudi letos IZRK prispeval nekaj denarja.

Prizadevati si je še bolj intenzivno za iskanje reklam.

DZRJL je napravil obračun za raziskave BGG. Znaša okoli 20.000,- din. Pred časom smo obljubili 5.000,- din DZRJ Kranj za odpravo v Leško brezno, ki še ni napravil dokumentacije. S tema dvema izplačiloma bomo počakali do stanja na naslednji seji.

3. Priprava na sejo Upravnega odbora

Pregledali smo predlagani dnevni red sestanka Upravnega odbora in popoldanskih sestankov.

Referent SLO je prejel doslej le 5 odgovorov. Predlaga, da bi sestavili obrambni načrt v neki generalni smeri, primerni za vse, načrt Zveze pa naj bi obsegal tudi določene obveze.

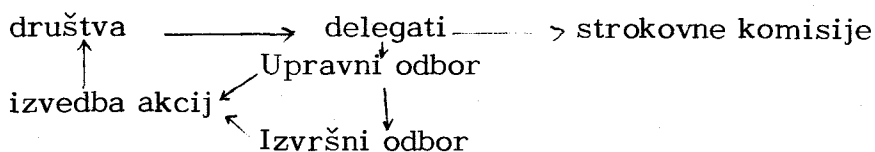
Poudarjati je treba, da v jamarstvu pomagajo predvsem ljudje, specifično vzgojeni in pripravljeni, ter oprema. Pri tem so jame najmanj važne.

Strokovna komisija bo pripravila program o aktualnih problemih jamar-ske dokumentacije.

Za strokovne zadeve je potrebnih več komisij, ki bodo zadeve obdelale

teoretično in delo koordinirale, izvedbo pa bo potrebno zaupati posameznim društvom.

Vodje komisij naj se izbero izmed delegatov:

Problematiko, tako organizacijsko kot strokovno, naj pomagajo reševati posamezni mentorji, zadolženi za posamezne regije. Mentorje in inštruktorje določi IO.

Točno je treba povedati, da so člani JZS društva in klubi. Njih zastopajo delegati v Upravnem odboru.

Odprt je še člen, kako določati število članov in kako jih ugotavljati.

IO je dolžan imeti seznam članov po društvih, zato naj mu društva s poročilom ob vsakokratnem občnem zboru dostavljajo tudi seznam članov.

Na to dejstvo je treba na sestanku Upravnega odbora opozoriti.

Zanimivo je tudi vprašanje, kaj je delovanje jamarskega društva in kako jamarsko društvo deluje. Naj bo član jamarske zveze le društvo, ki jamarsko lahko deluje, ki je sposobno ukvarjati se z jamarstvom? Vsekakor bo potrebno pri delu podpirati one člane, ki se z jamarstvom lahko ukvarjajo in podpirati člane, ki se s tem žele ukvarjati. Prikazati je treba tudi one, ki so iz amaterskega jamarstva izšli ter so sedaj vidni strokovnjaki na področju speleologije. V zadnjih 30 letih pri nas teh ni malo.

Marca bo v Beogradu Plenum SSJ. Zastopal nas bo Habe, ki mu bomo plačali pol stroškov za prevoz.

4. Razno

DZRJL pripravlja izdajo Vrvne tehnike. Predračun znaša okoli 10.000,- din. Koliko bi lahko prispevali?

Potrebujemo točnejšo kalkulacijo. Predlagamo povezavo z založniško hišo VŠTK, da bi poizvedeli, kaj lahko tam store za naše potrebe.

Planinske zveza Jugoslavije, komisija za speleologijo, pripravlja tečaj o reševanju iz jam. Kraj in čas še nista poznana.

Glede odprav na tuje je bila izražena sledeča neuradna misel, ki pa ni stališče IO-ja: Pri nas je še dovolj jam, ki bi jih kazalo podrobneje preiskati, npr. Pološka, BGG. Takih odprav ne gre primerjati s himalajskimi odpravami, ker so to bolj nagrade članom, kot pa raziskovalna dejavnost.

Zaključek ob 19,00

ZAPISNIK

seje Upravnega odbora JZS dne 23.2.1980 v Jamarskem domu v Gorjuši

Prisotni zastopniki naslednjih jamarskih enot:

DZRJ Bled, DZRJ Kranj, JK Topolščica, JK Prebold, JD Rakek, DZRJ Kočevje, DZRJ Ribnica, DZRJ Ljubljana, JK Kamnik, DZRJ Luka Čeč, DZRJ Simon Robič, JK Novo mesto, JK Kostanjevica na Krki, JD Logatec, JO SPD Trst in JK Železničar.

Predlagan je bil naslednji dnevni red:

- Pregled zapisnika zadnje seje in pregled opravljenih sklepov
- Poročilo o finančnem stanju in delovni načrt za leto 1980
- Založniška dejavnost
- Razprava
- Priprave na občni zbor in evidentiranje kandidatov v organe JZS
- Razno.

V odsotnosti predsednika je vodil sejo podpredsednik Davorin Preisinger.

ad 1) Na zadnji seji UO je bila izvoljena komisija, ki naj bi pregledala

Pravila JZS ter podala predloge za potrebne spremembe. Potrebno

je tudi pripraviti Pravilnik o delu katastra. Zaradi obsežnosti tematike komisija bržkone ne bo mogla pripraviti pravočasno.

ad 2-3) Finančna slika IO JZS ni rožnata. Glavni izdatek v prihodnjem letu bodo Novice in Naše jame, za kar pa ni zagotovljenih finančnih sredstev.

Apeliramo na društva in naročnike, da naročnino, ki je še niso poravnali, plačajo. Poskrbeti bo treba za nove naročnike. Novice bo potrebno po obsegu zmanjšati ter dvigniti naročnino na 50,- din letno.

Jamarskim enotam je treba dostaviti cenik oglasov, ki naj jih pridobivajo za Naše jame, za to pa bodo društva dobila od 5 do 10 izvodov Naših jam brezplačno.

ad 4) Obširna je bila razprava o katastru in njegovem delovanju ter obvezi jamarskih enot, da v~~aj~~ prispevajo kopije svoje dokumentacije.

Sedaj kataster sestoji iz okoli 70% dokumentacije iz časov DZRJS, 30% pa so prispevale po ustanovitvi JZS njene enote (?). Nekaterne enote so sodelovanje s katastrom odklonile - zaradi suma, da se ti podatki nepravilno izkoriščajo in drugih razlogov. Predvsem čakajo, da se uredi razmere.

Ločitev katastra JZS od katastra DZRJL bi zahtevala dodatne prostore in velika sredstva. Vprašanje je še, če bi to bilo sedaj smotrno.

V razpravi so sodelovali Šušteršič, Planina, Medle, Habe, Škrabec, Sancin, Golob, Vedenik.

Glede na to, da so društva sodelovala z IZRK, ima ta dolžnost, da društvom pošlje del speleološke karte, ki se nanaša na njihovo območje.

O pomenu katastra JZS je potrebno več pisati, predvsem v Raziskovalcu. Kataster je pomemben tudi za obrambne načrte posameznih območij, zato je JZS organizacija posebnega pomena v pogledu svoje dejavnosti. Ne bi smela imeti težav pri zagotavljanju pogojev za svoje redno delo.

Brez podatkov iz katastra si ni mogoče predstavljati uspešnega dela. Kdor podatkov ne prispeva, naj tudi nima dostopa do njih. Kataster naj se čimprej uredi. Urediti je treba Pravilnik JZS in Pravila, upoštevati je treba, da ima vsaka enota dolžnost prispevati kopije svojih dokumentov.

Največ podatkov so v zadnjem času prispevale enote: Matica, Kočevje, Kranj, Kozina, Tolmin, Straža in Prebold.

V razpravi je bilo poudarjeno, da je sistem točkovanja v tem primeru merilo le za oddajanje zapisnikov, ne pa za ostalo delo v društvu, ki se izraža tudi v drugih oblikah. Novomeščani so poudarili svoj prispevek k popularizaciji v obliki razstave.

V nadaljnji razpravi je bilo poudarjeno, da ponekod manjka naraščaja. Potrebno bo ponovno osvežiti smernice za izobraževanje.

Nekatere enote sodelujejo po šolah z jamarskim krožkom, iz česar izhajajo tudi novi člani. Zelo neprijetno pa odjeknejo nesreče, kot ona v Bilpi.

Ni enotnega obrazca, vsak se mora prilagoditi svojim okoliščinam in tudi sposobnostim. Upoštevati je tudi prispevek starejših članov, ki neposredno raziskovalno ne delujejo več.

ad 5-6) Občni zbor z zborovanjem bosta v Ljubljani v okviru Dnevov tehnične kulture, v prvi polovici junija. Prihajajo prijave za zborovanje, ki bo dopoldne združeno tudi z demonstracijo tehnike in reševanja. Popoldne je predviden občni zbor, naslednjega dne pa izleti - za turiste v Taborsko jamo, raziskovalno nekam na Dolenjsko, v bližino Taborske jame.

Za izvršni odbor in njegove organe so bili predlagani naslednji:

Predsednik: Davorin Preisninger, član DZRJ Kranj

1. podpredsednik: dr. Boris Sket, DZRJ Ljubljana

2. podpredsednik: Lojze Medle, JK "Vinko Paderčič", Novo mesto

Tajnik: Dušan Novak, JK Železničar

Blagajnik: ?

Urednik Našh jam: Marko Aljančič, DZRJ Kranj

Gospodar: Jože Tomazin, DZRJ Kranj

Referent SLO: Iztok Trček, JK Železničar

Referent za stike s tujino: Renato Verbovšek, DZRJ Ljubljana

Strokovna komisija: France Šušteršič, JK Rakek

Komisija za jamarsko reševanje: Zvone Korenčan, DZRJ Kranj

Tehnična komisija: Tomaž Planina, DZRJ Ljubljana

Komisija za varstvo jam in jamski turizem: dr. France Habe, DZRJ
"Luka Čeč"

Knjižnica in fotodokumentacija: Anton Brancelj, DZRJ Ljubljana

Kataster: Matjaž Kunaver, DZRJ Ljubljana

Nadzorni odbor: dr. Ivan Gams,

dr. Franc Osole

Stane Stražar

Predsednik disciplinske komisije in razsodišča: dr. Mitja Brodar

Vprašanje blagajnika je ostalo odprto. Predlagano je bilo, naj bi vprašali za soglasje mgr. Andreja Kranjca.

Referent za fotodokumentacijo naj stopi v stik s F. Barom, ki ima mnogo zgodovinskega materiala. Naloga te komisije pa je tudi, da oskrbi material za potrebe dela strokovne komisije.

ad 7) IO naj prouči, kako je s članstvom v več jamarskih enotah, to je, če je ista oseba član več jamarskih enot. IO naj da sugestije, naj bo vsakdo član le ene jamarske enote.

Predlagano je bilo, naj bi na letošnji razstavi "Gobe, gozd, cvetje" v Novem mestu sodelovala z eksponati tudi druga društva.

V oktobru bo osmi jugoslovanski jamarski kongres pri Boru v Srbiji. Kdor se bo prijavil do 15. aprila, naj se istočasno prijavi tudi IO-ju, zaradi pregleda in možnosti skupnega potovanja.

Zaključek ob 12,30

Zapisal D. Novak

+ + + + + + + + + + + + +

Taborniki odreda Sivega volka so v ponedeljek, 17.12.1979, pripravili svojemu starosti ob 90-letnici prisrčno svečanost. Na osnovi šoli Prežihovega Voranca, kjer je slavljenec dolga leta služboval, so se zbrali tako taborniki kot predstavniki naravoslovnih panog in družbenega življenja, ki se mu je prof. Pavel Kunaver razdajal.

Ob prihodu v dvorano je spontano zabučala taborniška himna, ki so jo povzeli vsi navzoči, zatem pa je v slavnostnem govoru akademik prof.dr. Janez Milčinski na kratko, a doživeto orisal lik prof.Pavla Kunaverja in to, kar je družba dobila od njega. Predstavniki Republiške konference Zveze tabornikov Slovenije je slavljencu izročil najvišje priznanje, zlato častno plaketo dr. Jožeta Potrča. K besedi so se oglasili še mnogi, tako dr. Miha Potočnik kot zastopnik Planinske zveze Slovenije, dr. Boris Sket kot zastopnik Jamske zveze Slovenije, dr. Tone Wraber, ki je poudaril, da slavljenec še sedaj sodeluje s poročili v Proteusu, Astronomsko društvo "Javornik" pa ga je razglasilo za prvega častnega člana. S prisrčnimi besedami je orisal lik P. Kunaverja starešina odreda Sivega volka ing. M. Tavčar, čestitali pa so mu tudi zastopnica kolektiva OŠ Prežihov Voranc, odreda Tone Tomšič in Zmajevega odreda.

Končno pa si je tudi slavljenec priboril besedo. Pozval je vse prisotne, naj s kratkim molkom počaste vse, ki jih ni med nami in ki so prispevali k temu, da imamo to, kar danes imamo, svobodo. Pozval nas je tudi, naj naravi vrnemo tišino in snago.

Slavnost je zaključil kulturni program, ki so ga sestavili člani odreda Sivega volka, prijetna zakuska pa je poskrbela za še bolj prisrčno razpoloženje in zbližanje.

D.N.

POROČILO

o pripravljalnem tečaju za jamarje instruktorje o vrvni tehniki in zagotovitvi varnosti. Udeležilo se je 42 udeležencev iz 22 jamarskih enot (glej priloženi seznam). Potekal je po predvidenem programu. V soboto popoldne so si sledila predavanja (vsaka udeležena jamarska enota je prejela kompletno gradivo) - diskusija, zvečer pa predvajanje diapozitivov. V nedeljo dopoldne so bile demonstracije vrvne tehnike v jamarskem domu, da so lahko vsi udeleženci od blizu sodelovali. V Babji jamo smo prikazali zabijanje svedrovcev in ureditev pritrdišča. Med tečajem smo izoblikovali sugestije za delo TK v bodoče (priloga).

Gostitelji, JD Domžale, so nas gostoljubno sprejeli v svojem domu, organizirali prenočišča in nas pogostili z večerjo ter omogočili ogled Železne in Babje jame, za kar jim gre prisrčna zahvala.

Priporočila vsem jamarskim enotam za zagotovitev varnosti pri vrvni tehniki

1. Enemu svojemu odborniku naj poveri referat za varnost.
2. Vodi naj tekočo evidenco o ekskurzijah (po formularjih, predloženih v Domžalah 1979).
3. Skrbi naj za sprotno izločanje obrabljene ali poškodovane opreme.
4. Vse ekskurzije morajo imeti s seboj komplet prve pomoči in opremo za tovariško pomoč ter navodila za postopek pri nesreči.
5. Priporočamo uporabo najbolj varne vrvne tehnike:
 - statične vrvi z nosilnostjo nad 2000 kp,
 - dvojna pritrditev vrvi na nosilnem in varovalnem pritrdišču,
 - zaščita vrvi pred obrabo na robovih,
 - kolutne vrvne zavore,
 - varovalna vrv ("popkovina") z nosilnostjo nad 2000 kp,
 - prižeme s peresi z nosilnostjo nad 500 kp.

Sugestije za delo TK JZS, sprejete na tečaju za instruktore, 8. in 9.12.

1979 v Domžalah:

1. Zbor varnostnikov - instruktorjev naj bo vsaj enkrat letno,
2. Na skupnih akcijah naj se tudi izmenjujejo izkušnje
 - a) klubske raziskovalne akcije
 - b) zvezne raziskovalne akcije,
3. TK naj z okrožnico obvešča o možnostih nabave opreme,
4. TK naj posreduje navodila za vzdrževanje opreme,
5. Instruktorji naj predavajo v okviru programa jamarske šole in priporočil TK in KJR.

Seznam udeležencev tečaja za jamarje-instruktore o vrvi tehniki

Jamarska enota	Ime	Naslov
JO-SPD Trst	Sancin Stojan	I 34010 Trieste, Pulje pri Domju 1
JD Logatec	Korenč Drago	L., Čevica 3
JD Sežana	Husu Ludvik
Lapajne Miran	S., Partizanska 21 a
S., Pod Planino 13
JS-PD Medvode	Lotrič Aloj
Jerina Pavle	M., Color
M., Color
JD Rakek	Ileršič Tone	R., Ul.heroja Iztoka 38
JK Dimnice	Malečkar Franc	61210 Ljubljana-Šentvid, Brodska 38
pri Sluga
JK-ČG Prebold	Žabkar Borut	63312 P., Kaplja vas 3
JD Domžale	Orehek Avgust
Orehek Marko
Kovič Valentin
Slavec Marjan
Srenšiček Jože	61233 Dob, Gorjuša 13
61233 Dob, Gorjuša 13
61233 Dob, Gorjuša 16
Domžale
61251 Moravče, Katarina 11
JS-PD Tolmin	Breška Stanko
Bratuž Branko	65220 T., Brunov drevored 17
65220 T., Žagarjeva 10
JK Novo mesto	Ladišič Borivoj	Novo mesto, Bršljin 54

Jamarska enota	Ime	Naslov
DZRJ Ribnica	Erić Vrivan
Reikarl Iztok	R., Šeškova 5
R., Kolodvorska 18
DZRJ Kočevje	Okenšek Matjaž	Stara cerkev, Breg
JK Velenje	Jelenko Martin
Ravljén Janez	V., Vrnjačka banja 3
DZRJ Kranj	Preisinger Davor
Korenčan Zvone
Chvatal Matjaž
Tomazin Jože	K., Kajuhova 34
K., Vidmarjeva 3
K., Ul.Mošé Pijade 48
Ljubljana, Ul.28.maja 53
JK Celje	Sovčev Risto
Lipuš Marjan
Stvarnik Milan	C.,Tomšičev trg 17
C., Okopi 1
Laško,Valvazorjev trg 7
JK Kamnik	Urbanč Janko
Slapnik Raje	Zg.Stranje 20
K., Šmarca 124
JS-PD Ajdovščina	Pregelj Aleksander , A.,
Simonič Miroslav,	Polževa 13 a
Dobravljé, Male Žablje 80
JK Temnica	Bric Alojz	65296 Kostanjevica,Temnica 42
DZRJ Ljubljana	Smerdu Rado
Pirnat Jože
Rojšek Daniel
Planina Tomaž	L., Bilečanska 5
L., Saveljska 150
L., Kržičeva 4
Lj.Šentvid,Kozlarjeva 10
JK Straža	Kulovec Darko	68351 Straža pri Novém mestu
KS Kostanjevica	Cvelbar Franc	Trebnje,Pavlihov hrib,blok A
DZRJ Bled	Novak Vaclav
Kersnik Borut	64260 Bled,Cankarjeva 16
64260 Bled

Izšle so Naše jame, 20.letnik in Posebna izdaja Naših jam, ki prinašajo poročilo o odpravi JK Črni galeb v Južno Ameriko. Redna številka stane 50,- din, posebna pa 100,- din. Naročila sprejema uprava Naših jam pri IO-ju.

Vabimo k naročilu!

poroča o delu in opravljenih ekskurzijah v letu 1979

Na seji Upravnega odbora JK Novo mesto, dne 17.12.1979, je bilo obravnavano poročilo o delu in o opravljenih ekskurzijah v letu 1979. Upravni odbor je sklenil, da je aktivnost bila dobra, da so ekskurzije dobro pripravljene in vodene. Organizirano je bilo skupno 22 ekskurzij. Obiskali smo 35 objektov. Ekskurzije smo po vrstah razdelili takole:

- raziskovalno-merilne	7	ekskurzij
-raziskovalno-merilne-snemalne	6	"
- merilne	3	"
- ogledne	2	"
- raziskovalne	1	"
- raziskovalno-snemalne	1	
- raziskovalno-merilno-ogledne	1	"
- reševalna	1	"

Vsake ekskurzije se je udeležilo troje jamarjev, oziroma 3,4 udeležencev, skupno z nejamarji.

Ostale akcije

1. Z eksponati IZRK Postojna smo organizirali in uredili razstavo o nastanku in lepotah kraškega sveta.
2. Ob Dnevu mladosti smo se udeležili množičnega pohoda na Beceletovo jamo v Zagradu (3000 udeležencev). Pred jamo smo pokazali jamarsko opremo in literaturo ter demonstrirali vrvno tehniko.
3. Proslave ob 90-letnici JZS v Ložu ter kasnejšega ogleda Križne jame so se udeležili 4 naši jamarji.
4. Na I. Dolenjskem jamarskem taboru v Bilpi je bilo tudi 6 naših članov.

5. Na razstavi "Gobe, cvetje" v Športni dvorani v Novem mestu smo imeli svoj prostor, kjer smo razstavili opremo in predložili našo dejavnost. Vsakodnevno smo imeli tudi demonstracijo vrvne tehnike. Razstava je bila odprta 3 dni.
6. Posvetovanja o vrvni tehniki in varstvu v Domžalah se je udeležil en naš član.

V kataster JZS smo prispevali:

- 14 B zapisnikov (dopolnilni zapisniki)
8 A zapisnikov (zapisniki terenskih ogledov)
8 E zapisnikov (načrti jam)

V pripravi je še 13 A zapisnikov oziroma načrtov, kar bo v kratkem narejeno.

Vodja katastra JK Novo mesto

Vodja ekskurzij

Borivoj Ladišić

[illegible]

NOVO V KNJIŽNICI JZS - NOVO V KNJIŽNICI JZS - NOVO V KNJIŽNICI

Atti e Memmorie CG "E.Boegan", 1979. V kataster jam pokrajine Furla-bije Julijske krajine je bilo leta 1978 vpisanih 178 novih jam, skupaj 3111. Geneza in morfologija brezna Labodnica na Krasu - globoko 330 m. Neotektonika na Krasu.

Atlantis, 1-2, 1979, O merjenju jam. Svedrovci.

Bollettino GS Imperiese CAI, 11 (1978). Jame v flišu

Bulletin of Akiyoshi dal Museum

Endins 1978, 5-6, Freatične kapniške tvorbe. Aksiometrična predstavitev jam (!)

Grottes et Gouffres 68, 1978, Rezultati odprave v Mehiko. Jame v Rwandi
(Afrika - rezultati Španske odprave) - Ubuwumo Bwa Musanze -
globina 210 m, dolžina 4560 m. Rezultati angleške odprave na Borneo(!)

Grottes et Gouffres, 10, 1978, Uspehi potapljačev solistov (!), odprava v Turčijo.

Grottes et Gouffres, 71, 1979, Fotografiranje v jamah - nov fleš (!). Rezultati odprave v Turčijo, Alžirijo. Uspehi slovenskih jamarjev.

Grottes et Gouffres, 71, 1979, Soliranje v jamskem potapljanju - 123 minut pod vodo. Jame v Turčiji.

Grotte, 69 (22), 1979, Samoustavljive vrvne zavore (!).

Die Höhle, 3, 1978, Jame na Yukatanu. Jame na Gibraltarju.

4, 1978, Najgloblje jame v Avstriji. Vzdrževanje vrvi (!).
Najdaljša jama v Franciji - Réseau Trombe - Ortigas - Loubens v
Pirenejih - 51 km.

Höhlenkundliche Mitteilungen, 9, 10, 11, 1979.

International Journal of Speleology, 10 (1), 1978 (prospekt). O speleokronoloških raziskavah v Sloveniji.

Kras i Speleologia (od leta 1977 izhaja namesto revije Speleologia), 2, 1978, Geologija jame Garma Ciega (Španija). Kras v Prokletijah.

Kobie, 9, 1979 - študij udornic - TORCAS.

Mondo Sotteraneo, III/1, Diablo-varnostna vrvna zavora, Turchna jama in Attila.

Mitteilungen des Verbandes der Deutschen Höhlenforscher, 25/1, 1979, Naslovi jamarskih enot v ZRN.

Mondo Sotteraneo, III/2, 1979. O IV. posvetu jamarjev Furlanije Julijske Krajine.

Naše okolje, 4 (5-6), 1979. Onesnaženje podzemnih voda - D. Novak.

Ol Būs, 3, 1978, Lombardija - najdaljša jama Complesso carsico di Zelbio, 5386 m, najgloblja Abisso dei Campelli - 483 m. RACKS - nekaj pripomb k uporabi vrvnih zavod s premičnimi prečkami (!). Testi vzdržljivosti opreme (vrvi) (!).

Peschery, elektronska mikroskopija jamskega mleka. Jame srednjeazijskih gorstev. Jame v konglomeratu in peščenjaku na Krimu. Turistične jame v Sovjetski zvezi. Število in tipi jam na Škotskem. Jame na Malti.

Priroda, 1978/1, Plitvička jezera, 1978/2,3,4 - kako zdraviti revmo,
1979/5,6,7,9 - Špilja Šipun pri Cavtatu, 1979/10

Progressione, 3 (1979), Abisso "M.Vianello", Kanin, globoko 585 m.
Tržačani 48 ur za sifonom v Gouffre Berger. Leta 1978 si je ogledalo
Jamo v Briščikih (Grotta Gigante) 100.000 obiskovalcev.

Richerche e scoperte speleologiche 1975-1978 (1979), samo italijanska imena jam na Tržaškem krasu.

Spelunca, 1979, 1, Opis brezna Schneeloch, Avstrija, globoko 1028 m.
Geofizična prospekcijska - splošno. Sima del Cueto (Španija) - 755 m.
Filmanje v jamah - oprema !. Speleologija in jamarstvo (!). Nova
Gvineja - jama Atea Kanada, dolga 30,5 km. Rezultati francoskih od-
prav v Turčijo, Alžirijo - Annou Bousouil ponovno izmerili - globoka
476 m. Francoske odprave leta 1980: Kitajska, Avstrija, ZSSR,
Mehika

Spelunca, 1979, 2, Poročilo komisije za študij jamarske opreme: vrvi, vozli, vzpenjanje s prižemami, tehnični pasovi (!!!). Sistem jamarskega izobraževanja v Franciji. O tehniki cordelettes (podobna yusar) - prekomplicirano, tehnika in oprema: čiščenje vrvi (!), koordinatormer, navezava vrvica na kladiivo.

Spelunca, 1979, 3 - Sima G.E.S.M.-1074 m. Raggejavre Raiga - 575 m (Norveška), reševanje iz jam s protiutežjo (!)

SEPARATI:

Gams, I., Bajeslovna izročila o jamah in vodah na krasu.

Z rubriko "Novo v knjižnici JZS" želi knjižničar vzbuditi zanimanje za branje, izobraževanje in uporabo knjižnice pri jamarjih. Poleg naslova revije, knjige oziroma separata so navedeni zanimivejši članki - tiste, ki jih posebej priporočam, so označeni z (!).

Franc Malečkar

Decembra je prodrla do dna 920 m globokega brezna Abisso M. Gortani na Kaninu ekipa bolgarskih jamarjev. Poročajo, da so se izredno izkazali!

Franc Malečkar

V zbirki Žepna knjiga je izšla knjiga Marjana Raztresena KRUTA GORA. Avtor je aktivni član JK Železničar. Kot novinar se je udeležil naše zmagovite odprave na Mt. Everest in o dogajanjih in doživetjih na odpravi napisal dokumentarno knjigo.

Knjiga stane 60,- dinarjev. Priporočamo v branje!

x x x x x x x x x x x x x x x x x x

BREZNO PRI GAMSOVI GLAVICI GLOBLJE ZA 5 M

V začetku februarja je obiskala najglobljo jugoslovansko jamo slovensko-poljska odprava (2 člana JD Dimnice, 1 član DZRJ Ljubljana, 5 jamarjev iz Wroclawa). V Gobiju so razširili prehod, zasut s peskom in prodom in prordrli po okoli 0,5 m širokem rovu 5 m globlje. Rov je na dnu zasut s prodom. Akcija je potekala brezhibno z obojestranskim zadovoljstvom.

Franc Malečkar

PREDSEDSTVO**Koordinacijski odbor za družbene
organizacije in društva**

Dok. št. 06.3/41

Datum 12.2.1980

Zadeva Stabilizacijska prizadevanja

VSEM REPUBLIŠKIM DRUŠTVOM IN ZVEZAM

Koordinacijski odbor za družbene organizacije in društva pri Predsedstvu RK SZDL Slovenije je na svoji 1. redni seji razpravljal o aktivnostih SZDL v letu 1980 pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije. Sprejeto je bilo mnenje, da se bodo tudi društva in njihove zveze vključila v splošna stabilizacijska prizadevanja.

Sprejete so bile naslednje usmeritve:

- Glede na specifičnost svojega dela, se lahko člani društev aktivno vključijo v stabilizacijska prizadevanja predvsem v sredinah, kjer združujejo svoje delo, prav tako pa tudi v društvih.
- V številnih strokovnih društvih se združujejo najrazličnejši profili (ekonomisti, pravniki, računovodje idr.), ki lahko največ prispevajo k stabilizacijskim naporom tam, kjer združujejo svoje delo. Taka društva lahko opozarjajo svoje člane na določila svojih kodeksov in osebno odgovornost.
- Glede na dogovor, da v letu 1980 ne bomo organizirali velikih manifestativnih prireditev, naj vse družbene organizacije in društva kritično in realno ocenijo predvidene aktivnosti ter jim dajo predvsem delovni značaj. Ob tem je treba paziti, da ne bi v imenu stabilizacije ukinjali nekaterih družbeno koristnih in potrebnih aktivnosti.

- Družbene organizacije in društva, ki načrtujejo najrazličnejša posvetovanja in simpozije z visokimi kotizacijami, naj pregledajo svoje programe ter preverijo, če so širše družbeno verificirani ter medsebojno usklajeni (v okviru Gospodarske zbornice in združenega dela).
 - Družbene organizacije in društva lahko v veliki meri omejijo številne ekskurzije doma in v tujini.
 - Kljub temu, da temelji v večini družbenih organizacij in društev aktivnost na amaterskem delu, imamo tudi primere, kjer bi kazalo kritično oceniti pretirano željo po profesionalizaciji.
- Vzporedno s tem bi lahko razmišljali o racionalizaciji dela z vidika združevanja strokovnih služb, posebej tam, kjer je redno zaposlen samo en delavec. Z združevanjem teh delavcev bi jim tudi omogočili uresničevanje samoupravnih pravic in dolžnosti v smislu določil zakona o združenem delu.
- Družbene organizacije in društva - predvsem množične, lahko ustvarjajo med svojim članstvom primerno vzdušje v stabilizacijskih prizadevanjih, posebej še v odnosu do zbiranja sekundarnih surovin.

Koordinacijski odbor za družbene organizacije in društva priporoča, da sleherna organizacija razpravlja o družbenih naporih za varčevanje ter sprejme svoje konkretne naloge.

Predsednik koordinacijskega odbora:

Drago Seliger

V vednost:

Vsem koordinacijskim odborom za družbene organizacije in društva pri ObK SZDL

XX.

N O V I C E

Letnik XV

št. 2-3

september 1980

Vsebina:

Zapisnik 1. seje upravnega odbora JZS, 7.6.1980

Izvršni odbor JZS

Včlanjena jamarska društva in klubi

Borivoj Ladišić: Nekateri hidrografske-speleološki problemi
ob reki Temenici

Matjaž Kunaver: Poročilo o delovanju Katastra JZS

France Šušteršič: Poročilo o tečaju za merilce

Zapisnik seje izvršnega odbora JZS, 10.7.1980

dr. France Habe: Naloge jamarjev pri zaščiti kraškega
podzemlja

Borut Kirbus: Najduže pečine u SR Srbiji

Priporočila vsem jamarskim enotam za zagotovitev varnosti
pri vrvmi tehnikiIz zapisnika sa sastanka Koordinacione komisije za spele-
ologiju PSJ održane 24.i 25.svibnja 1980

Referent za varnost v enoti Jamarske zveze Slovenije

Možnosti raziskovanja v najdaljši jami sveta

Novo v knjižnici Jamarske zveze Slovenije

Izdaja Jamarska zveza Slovenije, Ljubljana, Aškerčeva 12.

Izhaja 4-krat letno. Letna naročnina 50,- dinarjev se
nakazuje na račun št. 50100-678-0046103.Ureja uredniški odbor: dr. Boris Sket, mgr. Dušan Novak
in Franc Malečkar

1. seje upravnega odbora v veliki dvorani na Magistratu v Ljubljani dne 7.6.1980 s pričetkom ob 18,45 uri

Prisotni: po en delegat iz jamarskih društev

1. delegat iz JK Vinko Paderčič, Novo mesto
2. delegat iz JK Idrija
3. delegat iz DZRJ Simon Robič, Domžale
4. delegat iz DZRJ Ribnica
5. delegat iz DZRJ Kočevje
6. delegat iz Luka Čeč
7. delegat iz DZRJ Ljubljana
8. delegat iz JK Golje
9. delegat iz DZRJ Kranj
10. delegat iz JK Kamnik
11. delegat iz JD Podlasica
12. delegat iz JK Črni galeb, Prebold
13. delegat iz JK Sežana
14. delegat iz JK Železničar
15. delegat iz JS Kraški krti
16. delegat iz JD Logatec

Dnevni red:

1. Konstituiranje upravnega odbora
2. Razno

ad 1)

Upravni odbor se je konstituiral v naslednjem sestavu:

Predsednik JZS: PREISINGER Davorin

Podpredsednika JZS: 1. SKET Boris

2. MEDLE Lojze

Blagajnik: KRANJC Andrej

Gospodar opreme: TOMAZIN Jože

Uredništvo "Naših jam": ALJANČIČ Marko

Strokovna komisija: ŠUŠTARŠIČ France

Komisija za jamarsko reševanje: KORENČAN Zvone

Tehnična komisija: PLANINA Tomaž

Komisija za fotodokumentacijo: BRANČELJ Anton

Komisija za varstvo jam in jamarski turizem: dr. HABE Franc

Kataster: KUNAVER Matjaž

Komisija za odprave: 1. GAMS Ivan

2. MALEČKAR Franc

Knjižnica: URBANC Janko

Koordinacijska komisija za jamarsko potapljanje: PRAPROTNIK Anton

Stiki s tujino: VERBOVŠEK Renato

SLO: TRČEK Iztok

Delegat v IO ZOTK: NOVAK Dušan

ad 2)

V razpravi je bilo izrečeno priporočilo, da naj društva, ki imajo težave pri vključevanju v občinske odbore ZOTK, to sporočijo in IO JZS bo skušal posredovati. V nadaljnji razpravi so delegati nekaterih društev posredovali svoje izkušnje pri iskanju finančnih sredstev. IO JZS namreč nima mnogo možnosti, da bi skrbel za sredstva posameznih društev za jamarsko dejavnost, saj komaj zbira denar za svoje okrnjeno delo.

Z željo, da bi se člani številneje udeleževali dela organov, je bila seja upravnega odbora JZS zaključena ob 19,45 uri.

Zapisnikar:

TOMAZIN Polona

Načrte bo treba skrčiti

Izvršni odbor slovenske gospodarske zbornice razpravljal o srednje-ročnem planu - Bilančna razmerja še ne upoštevajo novih prvin

Izvršni odbor JZS

Predsednik:

Davorin Freisinger, ing.str.,
64000 Kranj, Kajuhova 34, tel.slужba:(064)22-642

Podpredsednika:

dr. Boris Sket,
Ljubljana, Aškerčeva 12
Lojze Medle,
68000 Novo mesto, Žabja vas 47

Tajnik:

mgr. Dušen Novak,
61000 Ljubljana, Geološki zavod, Linhartova 9

Uredništvo Naših jam:

Marko Aljančič, 64000 Kranj, Oldhamska 8
Prirodoslovni muzej, Ljubljana

Strokovna komisija:

France Šuštarčič, dipl.ing.
Laze 22, 61370 Logatec

Komisija za jamarsko reševanje:

Zvone Korenčan,
64000 Kranj, Vidmarjeva 3

Komisija za koordinacijo jamarskega potapljanja:

Tone Fraprotnik, zdravnik,
61000 Ljubljana, Pod topoli 38

Tehnična komisija:

prof. Tomaž Planina,
61210 Ljubljana-Šentvid, Kozlarjeva 10
sl.tel. (064) 24-351

Komisija za fotodokumentacijo:

Anton Brancelj, Ljubljana, Izanska cesta

Komisija za varstvo jam in jamski turizem:

dr. France Habe,
66230 Postojna, Vojkova 2

Kataster:

Matjaž Kunaver, dipl.ing.
Ljubljana, Staničeva 27

Komisija za odprave v tujino:

dr. Ivan Gams,
61000 Ljubljana, Aškerčeva 12
Franc Malečkar,
Inštitut za raziskovalnje krasa, 66230 Postojna

Referent za SLO:

Iztok Trček,
61000 Ljubljana, Ulica Bratov Učakar 84
Občinski štab za teritorialno obrambo, Skupščina
občine Ljubljana-Center

Blagajnik:

mgr. Andrej Kranjc,
66230 Postojna, Inštitut za raziskovanje krasa

Gospodar:

Jože Tomazin,
61000 Ljubljana, Ulica 28.maja 53/IV

Referent za stike s tujino:

Renato Verbovšek, dipl.ing.,
Geološki zavod Ljubljana, Linhartova 9

Nadzorni odbor:

dr. Franc Osole,
61000 Ljubljana, Aškerčeva 12
Stane Stražar,
Domžale, Kidričeva 15
Marjan Rztresen,
Celovška 106, 61000 Ljubljana

Predsednik disciplinske komisije in razsodišča:

dr. Mitja Brodar,
Arheološki inštitut SAZU,
61000 Ljubljana, Novi trg 3

Včlanjena jamarska društva in
jamarski klubi

1. Jamarski klub "Kraški krti"
Slovensko planinsko društvo
34170 G o r i z i a, Ul. Levada 23a, tel.32-812
2. Belokranjski jamarski klub
68340 Č r n o m e l j, Kolodvorska ul. 50
3. Društvo za raziskovanje jam "Gregor Žiberna"
66215 D i v a č a
4. Jamarsko društvo Sežana
66210 S e ž a n a, Partizanska 21a
5. Jamarsko društvo "Dimnice"
66240 K o z i n a, št.9
6. Društvo za raziskovanje jam "Luka Čeč"
66230 P o s t o j n a (Marjan Perko, TOZD Jama)
7. Jamarsko društvo Rakek
61381 R a k e k (L. Drame, Kamniti pot 2)
- Jamarske sekcija PD Tolmin
65220 T o l m i n
8. Jamarski klub "Temnica"
65296 K o s t a n j e v i c a n a K r a s u (Anton Marušič)
9. Jamarski klub "Speleos"
63320 V e l e n j e (J. Ravljen, Vrnjačka banja 3)
10. Jamarski klub "Podlasica"
63326 T o p o l š i c a, št. 124
11. Jamarski klub Celje
63000 C e l j e, Muzejski trg 4
- Jamarska sekcija "Hubelj" pri planinskem društvu Ajdovščina
65270 A j d o v š č i n a (D. Remškar, SGP Primorje)
12. Jamarski klub Kamnik
61235 R a d o m l j e (V. Kregar, Volčji potok 8)
13. Jamarski klub Idrija
65280 I d r i j a, Ljubljanska 5

14. Jamarsko društvo Logatec
61370 L o g a t e c, Čivice 3 (Drago Korenč)
15. Klub jamarjev
68311 K o s t a n j e v i c a n a K r k i (Franc Cvelbar)
16. Društvo za raziskovanje jam
61310 R i b n i c a n a D o l e n j s k e m, št. 144
(F. Škrabec, Avto-Kočevje)
17. Društvo za raziskovanje jam
61330 K o č e v j e, pp.54 (J.Golob, Elektro-Ljubljana)
18. Jamarski klub "Črni galeb"
63312 P r e b o l d
19. Društvo za raziskovanje jam Kranj
64000 K r a n j, Kajuhova 34
20. Društvo za raziskovanje jam "Simon Robič"
61230 D o m ž a l e (S.Stražar, Kovičeva 15)
21. Jamarski klub "Železničar"
61000 L j u b l j a n a (A. Lajovic, Ilirska 18)
22. Društvo za raziskovanje jam Ljubljana,
61000 L j u b l j a n a, Stari trg 21 (F.Osole, Aškerčeva 21)
23. Jamarski klub "Vinko Paderčič-Batreja"
68000 N o v o m e s t o, Novi trg 8 (L.Medle, Žabja vas)
24. TVD Partizan - Straža
Jamarska sekcija
68351 S t r a ž a
25. Jamarski klub Planina
66232 P l a n i n a
26. Društvo za raziskovanje jam Bled
64260 B l e d (V. Novak, Cankarjeva 16)
- Jamarska sekcija Color
Planinsko društvo Medvode
61215 M e d v o d e
- Jamarska sekcija Slovenskega planinskega društva
34010 T r i e s t e (Stojan Sancin, Pulje pri Domju 187)

Raziskovalci 10/7 od julija 1980 poroča o Krkinih nagradah. Med drugimi je dobila prvo nagrado naloga Hidrografska in speleološka obdelava temeniškega podolja.

Naloga obravnava v tematsko zaključenih poglavjih posamezne probleme podolja reke Temenice, ki je tipična kraška ponikalnica. Avtorji Stanka Hudoklin, Milan Koršič in Mateja Mežan, ki jih je vodil mentor Borivoj Ladišič, so pri obsežnem delu preučevali speleološko in hidrološko problematiko tega podolja.

NEKATERI HIDROGRAFSKO-SPELEOLOŠKI PROBLEMI OB REKI TEMENICI

Na Dolenjskem krasu, kjer je mnogo ponikalnic ter stalnih in občasnih kraških izvirov, je posebno zanimiva reka Temenica kot največja dolenjska ponikalnica, ki kar dvakrat ponikne. Ne glede na to, da se ob njej vrstijo aktivni ter fosilni požiralniki in jame, da lahko sledimo več kilometrov dolge suhe doline - fosilne struge, da je še več manjših ponikalnic, katere se podzemeljsko stekajo v Temenico, doslej ni bilo večjega zanimanja za hidrografsko-speleološke probleme (glej Proteus, 23, 24, op. ur.). Zaradi tega si je JK Novo mesto zadal eno od glavnih nalog, da v tem letu temeljito razišče hidrografsko razmerje ter speleološke objekte ob Temenici.

Temenica je poglobljena ponikalnica med Suho krajino na jugu in trebanjskimi hribi na severu. Z leve, severne strani, se v Temenico stekajo številni potoki, z desne, kraške suhokrajinske smeri, pa ne dobiva pritokov. Prvič ponikne v Dolnjih Ponikvah v nadmorski višini 260 m, v več aktivnih požiralnikov, od katerih sta dva končna požiralnika obzidana. Imenujeta se enostavno Rupe (kat.št.2365, 2366). Kader dalj časa dežuje ali po nagli kopnitvi snega pa tudi ta ponora ne zadoščata in se mimo njiju vali narasla voda po sicer običajno suhi in s travo zarasli strugi. Narasle vode dosežejo danes še Požiralnik na Požganju (kat.št.2344). Najprej je struga suha, vse do končnega požiralnika Risanica v zagatni dolini pod hribom Sv. Ana, katerega pa Temenica sedaj ne doseže več. Sicer bi jo lahko,

ampak le ob katastrofalni poplavi. Ob tej stari strugi so na petih mestih dostopi v podzemlje. Tri jame so že znane, to so Velban kevder (kat.št. 2139), prepadna Risanica (kat.št. 2348) tik pod progo in kemnolomom pod hribom Sv. Ana ter nekdanji aktivni požiralnik Zgonuha (kat.št.2187), ki je v bližini Risanice, ampak tako visoko na pobočju, da funkcije ne opravlja več. Nedaleč od tod sta še dve jami in sicer Luknja v cerkvenem talu (kat.št.2343) in Zemljančev kevder (kat.št.2188). Severozahodno od tod si slede štirje ponikalni potoki, ki pripadajo povodju podzemeljske Temenice. To so Meglenski potok, ki ponikuje v Požiralnik v Ušivcu, skromni 200 m dolgi potoček, ki ponikne v vasi Češnjevak, Lukovski potok, ki ponikne v Gabrovško jamo v vasi Jezero ter Dobravski potok, ki ponikne v veliko rupo sredi travnika. Lukovski in Dobravski potok, ki ponikujeta komaj pol km vsaksebi, sta se gotovo nekdaš stekala južno od vasi Jezero v enoten tok, ki je nato dosegel vrhnjo Temenico. Kje se ji sedaj stekajo vode v podzemlju, ne vemo.

Temenica se pojavi drugič na površju z druge strani hriba Sv. Ana pri Vrhpeči, izpod prepadne stene Zijalo, iz več izvirov v višini okoli 240 m. Tokrat ime Temenica več vode, kot je ponikuje pri Ponikvah. Tu sta jami Zijalo (kat.št.2111) in Fantovska luknja (kat.št.2112). Izviri pri Zijalu so na SZ strani Mirnopeške doline. V tej 4,5 km dolgi dolini si je Temenica poglobila svojo današnjo strugo in nasula obsežno ravnico. Na južni strani doline Temenica ponovno ponikne. Prvi požiralniki so pod Goriško vasjo v višini 228 m nm, sklepni požiralniki pa v skrajnem zoženem kotu na 230 m nm. To pomeni, da bi Temenica dosegla skrajne požiralnike, mora narasti za 2 m, v tem primeru pa ogrožajo njene visoke vode velik del mirnopeške doline. Ti požiralniki so le 2 km oddaljeni od 55 m nižje ležečih izvirov Prečne pri Luknji (173 m nm), kjer Temenica ponovno priteče na površje. Tu je na površju med ponori in izvirom izoblikovana širša suha dolina s prevali med 250 in 260 m, kjer je nekdaš tekla površinska Temenica. Tudi tokrat pride Temenica na svetlo znatno obogatena z vodo. Prečna očitno dobiva kraško vodo iz obširnejšega zaledja vzhodne Suhe Krajine.

Zakaj se Temenica po ponikanju v Ponikvah ne usmeri podzemeljsko naravnost proti jugu v 60 do 70 m nižje ležečo in komaj 3 km oddaljeno kraško polje Globodol? Verjetno je temu vzrok slaba prepustnost vmesnih skladov. Verjetno se tudi podzemeljske vode z Globodola odtekaajo v Luknjo, čeprav je strmec voda manj od 1%. Vodno brezno V dulah (kat.št.1410), ki leži v najnižjem delu Globodola, je v nadmorski višini 190 m. V sušnem obdobju upade tu voda do 10 m pod vhomom, včasih pa še nižje. Kadar je gladina V dulah v višini 180 m, bi imel njen tok od tu do Luknje v zračni črti 5700 m le 7 m padca. Ker so podzemeljski tokovi (po A. Šerku) do dvakrat daljši od zračne črte, bi znašal v tem primeru strmec nizkih podzemnih voda manj od 1%. Z druge strani odtok k bližnji Krki pa naj bi branil dolomitni pas, ki spremlja levo stran Krke vse do Dvora, v Zaloški kotlini pa pleistocenske jezerska glina. Ob Krki od Dvora do Zaloške doline ni opaziti nobenega izvira.

V Luknji so štirje znani speleološki objekti: Velika Strašča (kat.št.361), Jama za gradom Luknja (kat.št.574), Lukenjska jama (kat.št.575) in Luknja pod gradom (kat.št.4399).

Od tod Temenica, oziroma zdaj Prečna, teče skozi široko Zaloško kotlino proti Krki. V Zaloški kotlini je v pleistocenu prišlo do dveh ojezeritev. V starejšem obdobju je segala gladina jezera v višini 172-175 m, mlajša akumulacija, verjetno iz würmske dobe, pa do višine 190 m. To pomeni, da se je sedanji izvir Prečne premaknil nad višini 173 m za 17 m. Ker sedaj koleba vodna gladina v breznu V dulah v Globodolu med 180 in 190 m, se je svoj čas z zvišanjem izvira Prečne za 17 m nihanje v Globodolu prestavilo v višine med 197 in 207 m. Po teh računih bi obstajalo tudi v Globodolu v pleistocenu plitvo jezero. Zaloško kotlino prekrivajo do 12 m debele ilovnate plasti na udratih apnencih kot podlagi. Ponekod je živoskalna apnena podlaga v večjih globinah, ker nekateri vodnjaki sežejo do globine 15-22 m in še niso trčili v živo skalo. Tam, kjer so ilovnate plasti bolj tanke, to je ves zahodni del Zaloške kotline, so vidne vrste kraških pojavov, kot so kraške kotanje, slepe dolinice, zakraseli potočki, grezi, požiralniki ter bruhalniki ob velikem deževju. Vse to kaže, da se tu kraška notranjost zelo intenzivno razkriva.

Nekaj več o tej problematiki so objavili:

- I. Gams: H geomorfologiji kraškega polja Globodola, 1959
 - R. Savnik: Nekateri problemi kraške hidrografije Dolenjske, 1971
 - M. Šifrer: Prispevek k geomorfologiji novomeške kotline, 1962
- vendar bi jamarji še vedno našli dovolj zanimivega dela.

Borivoj Ladišić

POROČILO O DELOVANJU KATASTRA JZS

V zadnjem času smo uspešno urejali kataster, vendar je glavna ovira v tem, ker še nismo dobili naročenih omar za kompletno dokumentacijo in kartoteko. Danes je gradivo že tako obširno, da so le-te nujno potrebne, če hočemo imeti urejen pregled nad raziskanimi jamami. Nabavili smo tudi precejšnje število A, B in C zapiskov, obrazce za nov Delovni seznam jam pa imamo še v planu.

Pripravili smo tudi pregled prispevkov posameznih klubov. Delež točk so zbrani od zadnje objave v Novicah 28.6.1977 do 2.3.1980:

DZRJL	355
Arh.inšt. ZASU	3
JK Straža	75
JK Kozina	79
JK Vilenica	25
JK Črni galeb	47
DZRJ Kočevje	204
DZRJ Kranj	112
JK Tolmin	110
JSPD Železničar	2
JK Celje in Slovenj Gradec.	10
JK Idrija	32
JK Domžale	25
JK Novo mesto	40
JK Rakek	3
IZRK	301

Razpredelnica jasno kaže, da so prispevki posameznih klubov zelo različni. Tu bi morala JZS nekaj ukreniti, da bi vsi prispevali

podatke o svojih raziskavah, saj le s pomočjo katastra lahko smotrno načrtujemo nove raziskave in pomagamo izpopolnjevati klubske katastre. Potrebno je poudariti, da se bo poslovanje katastra striktno odvijalo po novo sprejetem pravilniku, ki v skladu z zakonom ščiti avtorske pravice. Morda bo ta pravilnik končno uredil nesoglasja z nekaterimi klubi.

Matjaž Kunaver

////////////////////
POROČILO O TEČAJU ZA MERILCE,
ki je potekal v Logatcu 14.6.1980

Tečaj je potekal skladno z urnikom, objavljenim v Drugi okrožnici, prav tako pa tudi po predloženem vsebinskem programu. Sprememba je nastopila v toliko, da zaradi bolezni sopredavatelja A. Kranjca ni bilo mogoče izvesti praktičnega merjenja v Najdeni jami, temveč smo to izvedli v tehnično lažji Vranji jami. S tem smo pridobili toliko časa, da smo lahko za nedeljo (15.6. 1980) predvideni del tečaja izvedli in končali že v soboto zvečer.

Tečaja so se udeležili:

Ime in priimek	društvo:	naslov:	rojen dne:
Miro Verbič	JK Logatec	Logatec, Gozdna pot 26	18.8.1964
Albert Vihar	JK Črni galeb	Prebold, Latkova vas 48	26.8.1965
Branko Pavlič	JK Črni galeb	Griže, Griže 77	24.12.1964
Milan Trobič	JK Logatec	Logatec, Prešernova 6	22.8.1961
Borut Žabkar	JK Črni galeb	Prebold, Kaplja vas 3	2.5.1951
Silvo Ramšak	JK Črni galeb	Griže, Griže 68	10.4.1957
Borivoj Ladišič	JK Novo mesto	Novo mesto, Bršljin 54	27.2.1949
Andrej Rutar	JSPD Tolmin	Tolmin, Zatolmin 16	9.10.1953
Miran Nagode	JK Logatec	Logatec, Gregoršičeva 6	10.5.1965

Vsi udeleženci so pokazali aktivno prizadevanje, da bi se čimveč naučili. Ker sta bila drugi in tretji del tečaja izvedena v obliki

praktičnih vaj, kjer je moral vsak udeleženeec samostojno merititi poligon, ga potem narisati in izravnati napake, menim, da znanje vseh udeležencev ustreza zahtevam, ki jih glede merjenja postavlja program Jamarskega tečaja. Zato so vsi udeleženci upravičeni do potrdila, da obvladajo merilno znanje, ki ga predvideva Jamarski tečaj. Tako so v okviru matične organizacije upravičeni do vodstva jamskih meritev, pa tudi do inštruiranja sočlanov.

V zvezi s podelitvijo naziva zvezinega inštruktorja pa se pojavljajo nekatera vprašanja, ki jih bo potrebno čimprej rešiti. Vsi udeleženci so namreč izrazili željo, da postanejo zvezini inštruktorji (za Pripravljalni in Jamarski tečaj).

Strokovno plat bomo, kot smo se dogovorili, rešili tako, da bo vodja tečaja poslal do jeseni tega leta udeležencem v rešitev po pet srednje zahtevnih merilnih nalog, sami pa naj poleg tega v tem času izmerijo in zrišejo okrog 600 m poligona. Ko bo to opravljeno, bi se še enkrat sestali, da bi se pogovorili o vprašanjih, ki so se pojavila ter obnovili znanje. Sledil bi preizkus znanja, najbolje tako, da bi inštruktorskemu kandidatu dodelili skupino novincev (3 osebe), ki bi jih sam učil dalje. Uspešnost bodočega inštruktorja bi ocenjevali po tem, kako je inštruiral novince ter koliko so se ti naučili. Ob koncu bi moral kandidat odgovoriti še na nekaj vprašanj iz teorije merjenja. Ker večina udeležencev pravkar končanega merilnega tečaja niti ne ve, kaj je Pripravljalni tečaj (!), kar pa je pogoj za naziv inštruktorja, bi kandidati istočasno delali še preizkus znanja Pripravljalnega tečaja. Zato jim je nujno čimprej poslati ustrezno gradivo.

Poseben problem je starost bodočih inštruktorjev, saj so kar štiri mladoletni. Ker gre za načelen in širši problem, menim, da ga je pristojen reševati UO JZS, seveda ob upoštevanju mnenja tistih strokovnih skupin, ki so s tem najbolj prizadete.

Terenske meritve smo izvajali z instrumenti, ki so jih prinesli s seboj tečajniki, pretežno znamke Suunto. Za risanje je bilo na razpolago šest risarskih kompletov, ki so jih udeleženci potem odnesli s seboj, saj ta material večina društev najbolj potrebuje.

Ob koncu morem pohvaliti prizadevnost udeležencev, posebej pa B. Žabkarja, ki mi je bil v vsem v pomoč, poleg merilskega znanja pa je pokazal tudi obilo pedagoškega daru. Posebno priznanje in zahvala pa gre tudi domačinu, JK Logatec, saj so Logaški jamarji dali na razpolago tečaju svojo koč in tudi drugače pripomogli k tehnični izvedbi.

Dodatek: Tehnične podrobnosti

Čas tečaja: sobota, 14.6.1980, od 8^h-19,30

Kraj tečaja: Logašja (jamarska) koča

Terenski poligon: Vranja jama

Predelana snov:

1. namen izdelave načrton in merjenja jame
2. princip izdelave načrta in elementi določanja lege točk v prostoru
3. principi določanja medsebojnega položaja točk
4. določanje lege točk na osnovi merskih podatkov
5. geometrijski elementi jamskega načrta
6. priprave, ki jih uporabljamo pri merjenju jam
7. merjenje v jamah
8. merjenje z delno poškodovanimi pripravami
9. določanje lege nedostopne točke
10. merjenje vodnih kotanj
11. merske napake in njihovo odpravljanje
12. merilni zapisnik
13. razno

Točke 3, 4, 5, 6, 7, 9 in 11 smo obdelali tudi praktično.

V Lazah, 16.6.1980

Vodja tečaja:
France Šušteršič

[illegible]

Na voljo so še starejši letniki Naših jam. Z naročilom po dopisnici lahko izpopolnite svojo jamoslovno knjižnico!

[illegible]

Z A P I S N I K

seje izvršnega odbora JZS, dne 10.7.1980 na Lepem potu 6

Prisotni: Tomazin, Kranjc, Sket, Medle, Novak, Preisinger,
kasneje Lajovic

Odsotni: Šušteršič, Gams

-Pregled finančnega stanja:

Zadnji izpisek kaže le 28.000,- din, ki jih imamo na računu. Danes smo dobili iz tiskarne tudi Naše jame št. 21 in istočasno račun za 146.000,- din. Stanje je torej slabo.

Obrniti se je treba na Zvezo TOS, da nakaže preostala 2 milijona din. Od RSS pričakujemo še okoli 2 milijona din za Naše jame in zborovanje. Naprosili smo IZRK za dotacijo na podlagi sporazuma. Za pomoč smo zaprosili tudi Postojnsko jamo. Od oglasov in za tisk speleološke karte si obetamo skupno okoli 3,5 milj.din, vendar ne v roku, ko je treba plačati račun. Za posojilo bomo zaprosili JD Sežana, ki finančno bolje stoji. JD Sežana bi lahko prodajal tudi značke in Naše jame pred Postojnsko jamo.

Medle sporoča, da jim teritorialna obramba pomaga pri izobraževanju članov. RO TO bi lahko tudi nam pomagal pri realizaciji jamarske šole. Poiskati je treba zvezo (Božo Horvat?).

Zapora iz izplačilo, vendar z izjemo - za odpravo v Fireneje - smo že obljubili 10.000,- din, kar se pri dolgu za tiskarno ne bo mnogo poznalo. Precej je še dolžnikov, ki jih bo treba izterjati.

-Tekoče zadeve:

Program tipizacije krasa in kraških pojavov, ki ga vodi SSJ, je prevzela v realizacijo SR Bosna in Hercegovina. Predvidena vsota je okoli 240 S milj.din, vsaka republiška zveza naj zaprosi svojo RS. Dobili smo mnenje strokovne komisije. Treba je najti nosilca naloge, ki bi pogodbeno sodeloval z JZS. Vprašati bi kazalo IZRK, če bi bil pripravljen za tako sodelovanje, saj je najbolj primerna institucija. Dogovor bo treba skleniti do oktobra.

Podobna je naloga Izraba jam v NOB, katere ideja se je oblikovala na zborovanju. Dolenjska društva na tej temi že delajo. Povežejo naj se z RS Krka, JZS pa naj se poveže z Zvezo borcev in Institutom za zgodovino delavskega gibanja.

Problematika propagande - objavi naj se razpis za najboljši prispevek v časnikih in se vodi dokumentacija teh prispevkov .

F. Savenc vodi v Delu alpinistične novice, objavlja tudi jamar-ske novice. Razpiše naj se tečaj za dopisnike.

Poročilo o poteku tabora belokranjskih jamarjev. Udeležila sta se ga predsednik Preisinger in podpredsednik Medle.

Poročilo o organizaciji odprave v Pireneje. Vodstvo je prevzel F. Malečkar.

Zaradi štednje bo v septembru izšla dvojna številka Novic, programe bo treba skržiti na najnujnejši minimum. Morda bi razpravljali celo o članarini.

Naslednja seja bo v začetku septembra.

Zapisal:

D. Novak

NALOGE JAMARJEV PRI ZAŠČITI KRAŠKEGA PODZEMLJA

Čeprav sem o tem že pisal v 17. letniku "Naših jam" 1975. leta, smatram, da ne bo odveč, če se ponovno lotim tega problema in ga poskusim vsaj malo osvežiti.

Na tem mestu bi se dotaknil drugega problema: onesnaževanja podzemeljskega sveta po jamarjih in poizkusi ropanja kapniškega bogastva v brezjih, ki nejamarjem niso dostopna. Marsikdo od vas bo zanikal, da bi jamarji onesnaževali jame. Pa je to le res. Naj navedem primer, ki sem ga doživel v Križni jami. Bil sem v njej letos aprila s skupino treh nemških speleologov. Vodil nas je tov. Alojz Troha iz Bloške police. Ko smo se ustavili zaradi

fotografirana, s tujci niso mogli načuditi, kako je mogoče, da je prav ta čudoviti del tako onesnažen s karbidnimi ostanki. Ta vodnik je izvrsten čuvaj še bolj čudovite Križne jame. Ko sva govorila o tem, sem ga naprosil, da je za občni zbor poslal tole poročilo:

"Poročilo o opažanjih o onesnaževanju Križne jame
Onesnaženje bi lahko razdeleli v dve skupini.

1. Jamo onesnažuje umazana voda, ki ob velikih nalivih poplavi smetišča na Bloški planoti. Ob vsaki večji vodi v jami lahko opazimo pene od detergentov in ostale umazanije. Te pene lahko pozneje opazimo tudi na kapnikih in kamenju vse do višine poplavne vode. V vseh jezerih, kjer je počasen odtok, se zadrži ta umazanija na površini vode tudi po mesece in več.
2. Onesnaženje, ki ga povzročajo jamarji (turiste lahko izpustimo, ker gredo v jamo v spremstvu vodnika in ne odmetavajo odpadkov).

Najbolj onesnažena sta podora Kalvarija in Kristalna gora. Na Kalvariji je zagotovo 100 kg odpadkov, raztresenih po vseh koncih, delno tudi zasilno skritih med skalovjem. Tudi stanje na Kristalni gori ni mnogo boljše. Ta dva podora sta zelo onesnažena zaradi tega, ker sta za jamarje počivališče ali pa končni del obiska in tam pustijo jamarji vse, česar več ne potrebujejo. Precej manj je onesnažen Platni rov, ki ga jamarji redkeje obiskujejo. Vodni rov od Beneškega pristana do Otoka je bil lani očiščen. Na tem predelu (cca 100 m) je bilo nabrano približno 30 kg odpadkov, predvsem odpadnega karbida. Zelo onesnažen je bil do pred kratkim tudi vhodni del v Matjažev rov, kjer je bilo pravo smetišče. Na vsega dveh kvadratnih metrih je bilo nabranih čez 30 kg odpadkov (karbid, steklenice, konserve).

Poleg onesnaženja na je v jami še ena oblika nejamarskega obnašanja nekaterih članov. Tako lahko opazimo polomljene kapnike v sestavu Beneškega pristana, v začetku Matjaževega rova in še drugod. Prvi suhi del jame je bil poškodovan že v prejšnjem času in je barbarstvo težje odkriti. Vsako onesnaženje in razbijanje od drugega jezera naprej so povzročili jamarji in ne turisti, katerim brez spopusta obisk ni mogoč. Problem so tudi aluminijasti čolni, katere jamarji vlačijo preko sigastih pre-

grad, tako da se le-te sedaj že svetijo od barve in aluminija. Vsakršen izgovor, češ to mesto je že itak onesnaženo, tukaj lahko pustimo odpadni karbid in ostalo šaro - **n e d r ž i !** Jamarjeva prva misel bi morala biti ta, da bo za seboj pustil jamo nepoškodovano, nedotaknjeno in čisto"

To je primer opazovanja, ki pokaže, kakšne grehe zoper jamsko lepoto delamo mi vsi. Priznam, da smo vsi, tako v pretekli dobi kot tudi sedaj, puščali v jamah ves mogoči material. Pojdite samo v Najdeno jamo in pogledajte, kaj boste tam našli v taborišču! Tudi odbijanje kapnikov, s čimer se ukvarjajo jamarji ponekod ne le v breznih, kamor ne bo nihče več zašel, ampak tudi v ostalih jamah, tako po prestranško-slavinskem ravniku, pa po Suhi krajini, kjer nekontrolirani divji jamarji razbijajo cele kapniške skupine (primer Anzljeva jama pri Hinjah), je nedopustno! Urbanizacija kraškega sveta uničuje ves podzemeljski svet in mi jamarji moramo biti za naš čudoviti podzemeljski svet dobri čuvarji, ne pa uničevalci in onesnaževalci. Mislim, da je tudi v pogledu varstva okolja potrebno vzgajati rod mladih jamarjev.

dr. France Habe

Op.uredništva: Tako uvodnik, kaj pa društva in njihovi funkcionarji?

=====

8. mednarodni speleološki kongres bo v Bowling Greenu v Kentuckyju - USA. Organizirajo na National speleological Society, Western Kentucky University, Narodni park Mammoth Cave in druga društva. Glavni del dogajanj bo med 17. in 25. julijem 1981, pred in po kongresu pa bo prirejena vrsta ekskurzij, simpozijev in taborov.

Kotizacija znaša za prisotne člane 106\$
za spremljevalce 71\$

Za študente je poseben cenik.

=====

Borut Kirous

Najduže pećine u SR Srbiji

Zahvaljujući intenzivnijim istraživanjima speleoloških objekata, što je veoma uočljivo od 1970. godine, postignuti su iznenadjujući rezultati, naročito u pogledu dimentija pećina. Još 1973. godine je za najduži speleološki objekat u SR Srbiji smatrana Bogovinska pećina sa 3517 m ispitanih kanala. U periodu 1976-1979. godine je Akademski speleološko-alpinistički klub iz Beograda, pod rukovodstvom Mr. Milutina Lješevića, utvrdio i neposredno ispitao vezu između Ušačke i Ledene pećine, na levoj strani kanjonske doline Uvca nedaleko od Sjenice. Time je Ušački pećinski sistem sa preko 6 km postao najduži u SR Srbiji.

Tokom 1975. i 1976. godine vršena su i detaljna speleomorfološka istraživanja poznate Bogovinske pećine koja su pokazala, da se ova pećina sastoji od razgranatog sistema podzemnih kanala raspoređenih u različitim nivoima. Do sada je ispitano 5020 m kanala. Istraživanja su vršili dr. Dragutin Petrović, dr. Dušan Gavrilović i mr. Milutin Lješević, uz saradnju članova Akademskog speleološko-alpinističkog kluba.

Pod rukovodstvom dr. Jovana Petrovića a kasnije samostalno, Speleološki odsek Beograda delimično je rekognoscirao i ispitao 4250 m kanala Cerjanske pećine, severno od Niša. Turističko uređivanje ove pećine je već u početnim fazama.

Ispitivanjem veze između jame Pešterice u Berovskom polju i pećine Vetrene dupke u blizini sela Vlasi utvrđena je dužina 4150 m. Na toj dužini je pećinski sistem Vetrene dupke na četvrtom mestu po dužini u SR Srbiji.

U ostalim pećinama SR Srbije nova istraživanja nisu donela toliko značajne rezultate. Verujemo da će povećanje broja pristalica speleologije, što je veoma uočljivo poslednjih godina naročito u Beogradu, a i u drugim centrima SR Srbije, uticati na dalje promene lestvice najdužih pećina u našoj republici.

Najduže pećine u SR Srbiji

1. Ušački pećinski sistem	preko 6 km
2. Bogovinska pećina	5020 m

3. Cerjanska pećina	4250 m
4. Vetrena Dupka	4150 m
5. Resavska pećina	2830 m
6. Pećina Samar	2800 m
7. Rajkova pećina	3404 m
8. Velika pećina u selu Duboka	1960 m
9. Paskova pećina	1700 m
10. Zlotska pećina	1558 m
11. Pećina u Bukoviku	1460 m
12. Velika pećina kod Pirota	1440 m
13. Radavačka pećina	1420 m
14. Mermerna pećina	1168 m
15. Ravanička pećina	1049 m
16. Pećina Vernjikica	1015 m
17. Tubića pećina	1002 m

Izvori:

1. Katastar speleoloških objekata Akademskog speleološko-alpinističkog kluba u Beogradu
2. D. Petrović, D.Gavrilović, M.Lješević: Nova speleomorfološka istraživanja Bogovinske pećine, Zbornik radova Geografskog instituta PMF-a, sv.XXIV, Beograd 1977.godine
3. Katastar speleoloških objekata Akademskog speleološko-aplinističkog kluba, Beograd
4. Pećine i podzemna hidrografija u Istočnoj Srbiji - Jovan Cvijić; Glas SKA, XLVI, Beograd 1895.godine
5. Dokumentacija Speleološkog društva Srbije
6. J.Petrović: Rešavske pećine, Turistička štampa, Beograd, 1976.god.
7. J.Petrović: Pećina Samar, Zaštita prirode br.6, Zavod za zaštitu prirode SR Srbije, Beograd 1956.godine
8. J.Petrović: Velika pećina u Donjoj Držini, Pirotski zbornik, sv.2, Pirot 1970.godine
9. J.Petrović: Radavačka pećina, Zaštita prirode br.33, Zavod za zaštitu prirode SR Srbije, Beograd 1966.godine
10. J.Petrović: Mermerna pećina, Godišnjak PMF-a, knj.2, Novi Sad 1975.godine

11. B.Jovanović: Velika pećina kod Duboke, Zbornik radova geografskog instituta SANU, knj.1, Beograd 1951.godine
 12. Č.Milić: Sliv Peka, Posebno izdanje Geografskog instituta "Jovan Cvijić" SANU, Beograd 1956.godine
 13. Dokumentacija Republičkog zavoda za zaštitu prirode SR Srbije
 14. D.Petrović: Ravanička pećina, Zbornik radova Geografskog instituta PMF-a, knj.XV, Beograd 1968.godine
 15. R.Lazarević: Zlotske pećine, Turistični savez Bor, 1978.god.
 16. M. Zeremski: Tubića i Ušačka pećina, Zbornik radova Geografskog instituta PMF-a, knj.12, Beograd 1967.godine
-

PRIPOROČILA VSEM JAMARSKIM ENOTAM ZA ZAGOTOVITEV VARNOSTI PRI
VRVNI TEHNIKI

1. Enemu svojemu odborniku naj poveri referat za varnost.
2. Vodi naj tekočo evidenco o ekskurzijah (po formularjih, predloženih v Domžalah 1979).
3. Skrbi naj za sprotno izločanje obrabljene ali poškodovane opreme.
4. Vse ekskurzije morajo imeti s seboj komplet prve pomoči in opremo za tovariško pomoč ter navodila za postopek pri nesreči.
5. Priporočamo uporabo najbolj varne vrvne tehnike:
 - statične vrvi z nosilnostjo nad 2000 kp
 - dvojna pritrditev vrvi na nosilnem in varovalnem pritedišču
 - zaščita vrvi pred obrabo na robovih
 - kolutne vrvne zavore
 - varovalna vrv ("popkovina") z nosilnostjo nad 2000 kp
 - prižeme s peresi z nosilnostjo nad 500 kp

Tehnična komisija

Iz zapisnika

sa sastanka Koordinacione komisije za speleologiju PSJ održane
24. i 25. svibnja 1980.godine na Cetinju

Dnevni red:

1. Zaključci Predsjedništva PSJ u vezi rada Koordinacionih komisija
2. Izveštaj o radu planinara-speleologa u 1979.godini u svakoj SR i SAP
3. Provođenje akcija KKS PSJ u 1980. godini
4. Plan rada KKS PSJ u 1981.godini (prema srednjeročnom planu 1981-1985 i prema dogovoru)
5. razno

ad 1)

V.Božić izveštava, da nije bilo ostvareno dovoljno kontakta između predsjedništva PSJ i predsjednika Komisija za speleologiju. Konstatira da povezanost predsjedništva i komisija nije na onom nivou na kojem bi trebalo da bude. Na sastanku koji je održan 17.XI.1979.godine bili su prisutni podpredsjednici PSJ, tajnik, a ne predsjedništvo PSJ. Izveštaji koji su bili podneseni od strane KKS PSJ su prihvaćeni u potpunosti.

Na Konferenciji PSJ održanoj u Beogradu 17.-18.maja 1980.godine zaključeno je sledeće:

1. Napraviti plan rada KKS PSJ za narednih 5 godina
2. Izraditi plan rada KKS PSJ posebnu za svaku godinu
3. Poslovnik o radu KKS PSJ po uzoru na poslovnik Predsjedništva PSJ. Poslovníkom treba utvrditi tko je tko u KKS PSJ i koja su ovlašćenja tih osoba u funkcije.

Takodjer treba rešiti:

- a) izbor predsjednika KKS
- b) tko su članovi
- c) donošenje odluka

V. Božić je predložio slijedeće elemente za izradu Poslovnika:

- da članovi KKS predlažu predsjednika KKS, a usvaja ga Konferencija PSJ
- KKS je radno tijelo predsjedništva PSJ na čelu sa predsjednikom

- KKS tvore pretstavnici KS republika i pokrajina,
- odluke donose članovi KKS i pretstavnici KS SR i SAP usaglašavanjem.

V. Božić se obavezuje da izradi prijedlog Poslovnika te da ga pošalje svim KS na razmatranje, kako bi mogle pridodati i pojedine primjedbe od strane KS. Tek nakon toga će se Predsjedništvu PSJ predati taj predlog.

U diskusiji po tom pitanju M. Vučković, predsjednik SSJ, napominje da bi se osim predsjednika KKS trebalo birati i podpredsjednika koji bi uz predsjednika stekao određena iskustva u vođenju KKS kojeg bi nakon istjeka mandata zamjenio na njegovoj dužnosti. V. Božić odgovara na ovaj predlog ukazujući da veza između predsjednika i podpredsjednika obzirom na udaljenosti ne bi bila dovoljna. Iz tog razloga Božić predlaže da se dužnosti prenese na onu komisiju tj. na onu republiku iz koje je predsjednik KKS. Božić nadalje izveštava da je novac za aktivnosti KKS PSJ ograničen, te da ga ima dovoljno za samo jedan sastanak godišnje, te za sudelovanje na Kongresu SSJ u Boru i predkongresu u Bugarskoj.

Nakon toga usledila je više minutna diskusija o položaju KKS u Savezu speleologa Jugoslavije. Na sastanku nije nadjeno odgovarajuće rešenje. Za organizacionu povezanost KKS PSJ i SSJ ali je izneto više predloga koje treba proučiti.

ad 4)

Božić izveštava o planu za ovu godinu. Nakon sastanka in konferencije PSJ uvidjelo se da financije omogućuju:

- a) održavanje ovog sadašnjeg sastanka KKS
- b) sudjelovanje na međunarodnom speleološkom predkongresu u Sofiji (odonreno je 5.000,- din)
- c) sudjelovanje na Kongresu speleologa Jugoslavije u Boru (odobreno je 2.000 dinara)

Za delegata na predkongresu u Sofiji predložen je predstavnik iz Makedonije, što je i prihvaćeno. KSPS Makedonije mora javiti ime učesnika u PSJ i KKS PSJ.

Savezno savjetovanje o spašavanju iz speleoloških objekata ne može se održati zbog nedostatka novca. Savjetovanje bi se ipak

moglo održati ukoliko pojedine KS osiguraju sredstva za svoje učesnike.

U vezi ovog savjetovanja Božić predlaže da se savjetovanje održi u Hrvatskoj u organizaciji KS PSH i KS GSS-a.

Lj. Bartula daje predlog da se u ovo savjetovanje uključi što više učesnika. Božić ukazuje na problem smeštaja.

U vezi tiskanja speleološkog priručnika Božić obaveštava da će se materijali za taj priručnik predati do kraja ljeta. Sam predračun tiskanja i sama tehnika tiskanja bit će određena kada se bude imao kompletan materijal. Dio pokrića troškova štampanja priručnika pokušat će se sniziti iz sredstava PSJ za 1980 ili 1981 godinu.

Plan rada za 1981. godinu:

Božić napominje da će finansijska sredstva predviđena za rad KKS PSJ u 1981. godini biti slična kao i ove godine, ali predlaže ipak širi plan.

- a) sastanak KKS
- b) sudjelovanje na VIII. Medjunarodnom speleološkom kongresu u SAD-u, i Medjunarodnoj konferenciji o spašavanju iz speleoloških objekata (u sklopu Kongresa u SAD-u)
- c) održavanje jednog savjetovanja.

Ove godine obzirom na tendenciju razvoja ronjenja u speleološkim objektima prihvaćen je prijedlog da se održi savjetovanje pod nazivom "Svladavanje vodenih prepreka u speleološkim objektima".

Savjetovanje pod nazivom "Specijalne metode prodiranja u podzemlje" održat će se 1982. godine.

Ostaje otvoreno pitanje imena delegata za sudjelovanje na medjunarodnom speleološkom kongresu u Americi 1981. godine, što bi se rešilo tokom 1981. godine (na sastanku KKS).

////////////////////////////////////

Nekateri referati tehnične sekcije (B) z letošnjega rednega zborovanja bodo objavljeni posebej v naslednji številki Novic. Zaradi tega vabimo referente, da materiale pravočasno pripravijo in predložijo uredništvu.

Referent za varnost v enoti Jamarske zveze Slovenije

Referent za varnost je nosilec dela Reševalne skupine (RS), ki se še organizira in bo v perspektivi prevzel naloge "odgovornega reševalca" v enoti. Referent za varnost je član izvršnega odbora (IO) jamarske enote. Referent za varnost je na nivoju Jamarske zveze Slovenije (JZS) organizacijsko povezan s Komisijo za jamsko reševanje (KJR) JZS. Z njo sodeluje in ji tudi redno poroča o svojem delu.

Referent za varnost skrbi:

- da v enoti redno in resno obravnavajo vse probleme varnosti raziskovanja,
- da posreduje enoti gradivo KJR JZS in da se navodila in priporočila komisije tudi v praksi upoštevajo,
- da se v jamarski enoti prepreči takšen način dela posameznikov ali skupin, ki ogroža varnost raziskovanja,
- da se enota v sodelovanju s KJR JZS vključi v organizacijo RS.

V sedanjih razmerah, ko deluje le ljubljanska RS, so konkretne naloge referenta za varnost:

- analiza varnosti raziskovanja v jamarski enoti,
- analiza eventuelnih nesreč pri raziskovanju in poročilo o tem
- priprava posebne točke (npr. varnost raziskovanja) za sejo IO enote vsaj 2 x letno,
- predavanja o varnosti raziskovanja vsaj 2 x letno (obvezno pa v okviru izobraževanja novincev),
- posredovanje gradiva KJR JZS vsem članom enote,
- na sejah IO enote predlaga sklepe, ki so v zvezi z varnostjo raziskovanja in so obvezni za vse člane enote,
- skrb za takšno organizacijo raziskovanja, ki bo varna,
- skrb za takšno organizacijo raziskovanja, da bo v primeru nesreče možno čimprej posredovati (ali v okviru enote ali v okviru ljubljanske RS),
- seznaniti vse člane enote s postopki v primeru nesreče,
- seznaniti vse člane enote z optimalnimi varnostnimi standardi (oprema-tehnika in organizacija raziskovanja),
- kontrola varnostnih standardov pri posameznikih in v enoti.

Komisija za jamsko reševanje JZS
61000 Ljubljana, Stari trg 21

[illegible]

Terenska raziskovalna postaja na Kresilniškem slemenu (Flint Ridge Station) v narodnem parku Mamutske jame (Mammoth Cave) bo na voljo za izvajanje individualnih načrtov kraških raziskav v maju, juniju in avgustu 1981. Na razpolago je soba in hrana. Znanstveniki, ki želijo izvesti raziskovalni načrt ali pri njem sodelovati, naj stopijo v stik z nadzorniki Jamoslovne ustanove (Cave Research Foundation), in sicer:

- Na željo dr. Watsona prevedel
in predal Novicam: I. Gams

NOVO V KNJIŽNICI JAMARSKE ZVEZE SLOVENIJE - NOVO V KNJIŽNICI

Revije

ALPINISTE COMPLETE, 1/1978, 2/1979 - Ekologija jam, elementi,
načini opazovanja

AMCS ACTIVITIES, 7(1977), 8(1978) - najdaljše in najgloblje jame
v Mehiki, opis globokih brezen, podzemni tabori
v globokih jamah, transportne vreče, hrana (!),
seznam publikacij AMCS

ACTA GEOGRAPHICA, 19, 1979 - vrtače v hribovju Bük

BULLETIN - ASSOC.FRANC.DE KARSTOLOGIE - predstavitev dela fran-
coske odprave v Papuo Novo Gvinejo, 4 (1978) -
kraška morfologija, Holloch, Kras nad Kaspij-
skim- Črnim - Sredozemskim morjem, kras na
Madagaskarju

BULL.KITAKYOSHU MUS.NAT.HIST., 1979/1

BIOLOŠKI VESTNIK, 26/2

CURRENT TITLES IN SPELEOLOGY, 1977, 1978, 1979 - naslovi upo-
rabljenih revij s celega sveta, naslovi
člankov o biospeleologiji, geologiji, geo-
morfologiji,...., urejeni po kontinentih in
državah

GORIŠKI LETNIK, 6, 1979 - Krasoslovec in jamar, polkovnik in zlo-
činec - članek o dr. H. Brancku in organiza-
ciji krasoslovja v nacistični Nemčiji

GLOBINE GORENJSKE, 2, 1980 - načrt in opis Brezna pri Leški pla-
nini (!), odprava v Makedonijo, poročilo z
mednarodne konference reševalcev, osamljeni
kras na hribu Peči pri Kropi (!), povzetki v
tujih jezikih (!)

GLAS, 33/15 - Drzni cilj, 1.4.1980 - o naši odpravi v Pierre st.
Martin

DIE HOHLE, 1979/1 - jame na otoku Bali, Indonezija, 1979/2

HOHLENKUNDLICHE MITT., 36/2

KARST ET BARLANG, 1977/I-II - genetski tipi krassa na Madžarskem, ekonomski pomen raziskovanja kraških voda, jamska flora in favna na Madžarskem, arheološka in paleontološka odkritja v madžarskih jamah, najdaljše in najgloblje jame na Madžarskem, 1978/1-2

KAITE, 1(1978) - jama Ojo Guarena - 66 km dolga

LOŠKI RAZGLEDI, 1979 (26)

MITT.VERB.DEUT.HOHL.KARSTFORSCHER, 26/i - 1980 - 25 let nemške jamarske zveze - pregled razvoja, 25/4 - 1979

MLADINA, 4 - 14, 1980 - jamarjev dnevnik - s poti naše odprave po Ekvadorju

MITT.LANDESVER.STEIERMARK, 1979/1,2

NSS NEWS, Nov 1979 - o razvoju merjenja jam, varnostni pripomočki: signalizacija, rešilna folija, hrana, nova vrsta prsne prižeme

NOTIZ.SPEL.EMILIANA, 7/6

NAŠE MORE, 1979/4

PROGRASSIONE, 4 - 1979 - kratek opis najglobljih brezen na Kani-
nu, reševanje iz jam s sistemom M.A.O.(!)

PROC.UNIV.BRISTOL SPEL.SOC., 15/2

SUBTERRA, 80, 1979 - kako zgraditi igloo

STALACTITE, 26 (1) 1976 - medicinski pogledi na reševanje iz jam
SIS/7, 18, 1979 - načrt in opis Sima G.E.S.M., uporaba žepnih računalnikov v jami

SPEL.ABSTRACTS, 9/2 (16), 10/2 (17)

SPELUNCA, 4, 1979 - Prehod Sima del Cueto - Cueva Caventosa, Jamarske raziskave v vzhodnem Gabonu, kako MINIRATI V JAMAH (!), uporaba svedrovcev (!), F.Malečkar: Najpomembnejši dosežki slovenskih jamarjev v letih 1977-78, krasoslovje na znamkah

TATERNIK, 1978/4, - odprave poljskih jamarjev: Salzburg 77, Provatina vertikalna 410 m, Gouffre Andre Touja - 905 m, nekaj iz osnov vrhne tehnike, oprema: čelade - BOERI - slabe (!)

TRANS.INST.SPEL."E.RACOVITZA", 17, 18

Knjige

Božić, V., 1979, Popis literature o speleologiji, tipkopolis

Božić, V. et al., 1979, Ispitna pitanja za dobivanje planinarskog naziva "Speleolog", tipkopolis

Balana, F.K., Exploration de los Ovens de los Rascas de Peguera (Barga) y Pla d'Ardenya, tipkopolis

Kielkowsky, J., Skalki rzedkowickie, Warszawa

Notes on Metamorphic Facies Map of Japan, 1970

H Naučna sesia speleologov, Kratkoe sadržanje dokladov, 1972, Tbilisi

Resultats des Expeditions biospeleologiques Cubano - Roumains a Cuba, 1977

Smerdu, R., V svetu brez sonca (tipkopolis - tekst k filmu)

Tanasičik, V., 1979, Podzemnie dvorci - Detska literatura, Moskva

Separati

Aubert, P., et al., 1978, Le causse de blands

Julian, M., et al., 1978, Les karst Mediteranees

Koshima, N., 1973, A supplement to cave phosphate minerals in Japan

Koshima, N., 1971, The Yui Subteranean river caves in Okinawa

Kashima, N., 1968, Discovery of hydrargyrite from some limestone caves in Okinawa

Kashima, N., 1970, Some notes on meandered limestone caves in Japan

Yamauchi, H., Kashima, N., 1970, Spherical speleothem from Okinawa jima

Kashima, N., Yamauchi, H., 1966, Helictites in Japan

Kashima, N., 1969, Some pisolites from limestone caves in Japan

Kashima, N., 1965, Anthodite from Miyama limestone caves

Montoriol - Pous, J., Escola, O., 1978, Contribucion al conocimiento vulcano - espeleologico de la isla Isabela (Galapagos, Ecuador)

Nicod, J., 1978, Les eaux et l'aménagement des poljes de Karst
Dinarique

Yamauchi, H., Kashima, N., 1972, The caves of Ehime prefecture

+++++

Svetujem naročilo sledečih knjig in revij, ki jih v knjižnici
Jamarske zveze Slovenije nimamo:

1. Cave minerals, cena \$ 15, 137 str., 108 fotografij

2. Basic cave diving, avtor Sheck Exley, cena \$ 2,50

3. Single rope techniques, \$ 8,50

4. Prusiking, cena \$ 3,50

Knjige od 1 - 4 lahko naročite pri NSS Bookstore, Cave Avenue,
Huntsville, Alabama 35810, USA

5. Courbon, P., 1979, Atlas des Grands Gouffres du Monde - 1979,
Editions Lafitte, 2, Place F. Chirat, 13002 Marseille, cena
FF 126,5 s poštnino

6. Karst in China, izdal: Institute of hydrology and ingeneering
geol. Chinese Academy of Science, Shangai publishing house,
1976

7. Gvozdeckij, N. A., Karst Mira - 320 str., cena 1160 K

8. Dublanskij, V.N., Lomcev, A.A., Karstovi peščery Ukraini,
250 str., cena 2280 K

9. Mamatkulov, M.M., Lras južnega in zahodnega Tjan-Šana, 190,
str., cena 1190 K

10. V knjižnico smo prejeli prvo številko revije SPELEOLOGIA, ki
je po mojem mnenju ena najboljših jamarskih revij na svetu in
jo priporočam vsem, "italijansko govorečim" jamarjem. Naj
navedem nekaj naslovov: kako narediti piezoelektrični vžig kar-
bidke, vse o svedrovcih, vzpenjanje po vrvi s škripcem, opis
globokih brezen,... Celoletna naročnina 6000 Lit, ki jo naka-
žete na C.C.P.N° 154950, za Maccio Sergio, 60036 Jesi (An-
cona), Italia

11. Menim, da ne bi smela manjkati v nobeni društveni knjižnici
revija SPELUNCA, glasilo francoske jamarske zveze, ki izhaja

4 x letno. Celoletna naročnina 70 FF, naslov: Federation
Francaise de Speleologie, 130, Rue Saint-Maur, 75011 Paris,
Francija

Knjige in revije lahko naročite neposredno tako, da nakažete
z vašega deviznega računa denar na zgoraj navedene naslove ali
pa s posredovanjem Mladinske knjige, kjer plačate v dinarjih,
kot je bilo navedeno v eni prejšnjih številc NOVIC JZS.

Franc Malečkar

+++++

Komisija za potapljanje Francoske jamarske zveze ima sekcijo
za opremo, ki skrbi za nakup, izbor opreme in novosti, izdaja
svoje glasilo. Naslov: Grime Georges, 4, Rue des Rochers
25740 Dampierre les Bois

+++++

NE JEMLJI NIČESAR - razen fotografij
NE PUŠČAJ NIČESAR - razen odtisov stopal
NE UBIJAJ NIČESAR - razen časa

Poštovani kolega Novak!

Zbog odsustvovanja iz Beograda javljam Vam se sa malim zakašnjenjem.

Veze sa Borom, odnosno Borskim Jezerom su sledeće:

železnica

- polazak iz Beograda u 7.25 i 16.25 časova
dolazak u Bor u 12.45 i 20.40 časova
- polazak iz Ljubljane u 22.15 i 23.20 časova
dolazak u Beograd u 6.55 i 7.08 časova

autobus

- polazak za Bor preko Zagubice u 12 i 18 časova iz Beograda
dolazak na Borsko jezero oko 17 i 23 časa
- polazak iz Beograda za Bor preko Paraćina u 10.30; 15.45
dolazak u Bor oko 14.30 i 19.45 časova

Prevoz od autobuske stanice u Boru do Borskog jezera biće organizovan 22. oktobra 1980. godine u 14.30 i 21 čas.

O eventualnim izmenama blagovremeno ćemo Vas obavestiti.

Srdačno Vas pozdravlja

Dušan Gavrilović
Dušan Gavrilović

M.B. Osmi jugoslovenski speleološki kongres v Boru-Borsko jezero.

22.oktobra prihod na Borsko jezero.

23. do 25. oktobra kongres

26. in 27. oktobra ekskurzija.

Kotizacija 1.000.- dinarjev

Vsebina

11. zborovanje slovenskih jamarjev in raziskovalcev krasa
T. Flanina: Problematika varnosti vrvene tehnike in obraba
vrvi

M. Korenčan et al.: Dvokolutna varnostna vrvena zavora

F. Malečkar: Tehnični načrti jam

F. Malečkar: Nekaj misli o nadaljnjem razvoju slovenskega
jamarstva

F. Malečkar: Jugoslovanska jamarska odprava v najgloblji
brezna sveta

F. Malečkar: Nekaj napotkov za izvedbo jamarskih odprav

Zapisnik seje Izvršnega odbora JZS dne 13.11.1980

Poročilo o poteku 8. jugoslovanskega kongresa speleologov
Jamarstvo po svetu

Novo v knjižnici Jamarske zveze Slovenije

Stane Klepec: Drugi dolenjski jamarski tabor "Bela krajina
1980"

Izdaja Jamarska zveza Slovenije, Ljubljana, Aškerčeva 12.

Izhaja 4-krat letno. Letna naročnina 50.- dinarjev se
nakazuje na račun št. 50100-678-0046103.

Ureja uredniški odbor: dr. Boris Sket, mgr. Dušan Novak in
Franc Malečkar.

11. ZBOROVANJE SLOVENSКИH JAMARJEV IN RAZISKOVALCEV KRASA

Tradicionalno zborovanje slovenskih jamarjev in raziskovalcev krasa je bilo v Ljubljani, od 6. do 8. junija 1980. Kot običajno je bilo združeno z občnim zborom Jamarske zveze Slovenije. Organizator letošnjega zborovanja je bil Jamarski klub Železničar iz Ljubljane, Magistrat in Filozofska fakulteta Univerze pa sta brezplačno odstopila prostore za vse manifestacije. Obema se na tem mestu lepo zahvaljujemo.

Na predvečer, v petek, 6.6. je bila na fasadi MGL v Čopovi ulici demonstracija jamarske tehnike. Žal je prav tedaj odpovedalo že pripravljeno ozvočenje in marsikdo mimoidočih si ni bil prav na jasnem, kaj se dogaja. Vsekakor ni šlo za cirkuško predstavo, temveč za prikaz, kaj lahko jamarska tehnika prispeva pri reševanju. Prav Ljubljana je mesto z vrsto stolpnic, iz katerih nihče ne ve, kako reševati prebivalce, če se kaj zgodi, če bi zagorelo. Vendar je bil to le eden od vidikov prikaza.

Naslednjega dne, v soboto, je bilo v predavalnicah na Filozofski fakulteti, strokovno zborovanje.

V znanstveni sekciji se je zvrstilo 8 referatov. Delo sekcije je vodil mgr. A. Kranjc. Referati so bili po tematiki razvrščeni v tri skupine (fizična speleologija, narodopisje in poročila) in po vsaki izmed skupin je potekala ločena razprava.

Poslušali smo naslednje prispevke:

Aleš Lajovic - Govic

Andrej Kranjc - Prod iz Kačne jame

Janko Urbanc - Kamniška jama

Ivan Gams - Oblike izrabe jam skozi stoletja

Andrej Kranjc - Skedenj - ljudsko ime za jamo

Dušan Novak - Škocjan v Sloveniji

Vito Kregar - Delo JD Kamnik 1977-1980

Marko Kraševac - Jamarsko potapljanje 1976-1979

Referati bodo objavljeni v 23. letniku Naših jam.

Dela sekcije se je udeleževalo okoli 40 poslušalcev.

Delo tehnične sekcije je bilo posvečeno jamarski opremi, jamarski tehniki in organizaciji jamarstva. Vodil jo je Franc Malečkar.

V sekciji je bilo podanih 7 referatov in to:

Franc Malečkar in J. Sabolek - Yusar, vrvna tehnika za jamarsko soliranje

Tomaž Planina - Problematika vrvne tehnike in obrabe vrvi

Zvone Korenčan in D. Preisinger - Dvokolutna varnostna zavora

Franc Malečkar - Tehnični načrti jam

Mladen Garašič - Jamarska tehnika in oprema

Radovan Čepelak - Snimanje (problemi pri filmanu v jamah)

Franc Malečkar - Nekaj misli o nadaljnjem razvoju slovenskega jamarstva

Dela sekcije se je udeleževalo okoli 35 poslušalcev.

V razpravi, ki je sledila, je bilo podanih nekaj sugestij, ki jih tu povzemamo po zapisniku:

- Aktualne prispevke naj objavijo prve naslednje Novice (op. ur.: kar je v tej številki Novic že realizirano).
- Sprejmejo naj se varnostne norme v vrvni tehniki, sprejete na posvetu varnostnih referentov v Domžalah.
- Referat za dokumentacijo jam naj izdela obrazce za tehnične načrte jam.
- Osnovna dejavnost jamarskih enot je raziskovanje in dokumentiranje jam, vse ostalo je tej nalogi podrejeno, potrebno ali pomožno.
- Naloga organov Jamarske zveze je koordiniranje dela, strokovna pomoč, usmerjanje dejavnosti v deficitarna območja, izobraževanje in obveščanje.
- V skladu z razvojem različnih dejavnosti naj članice JZS izvolijo strokovne referente.
- Članice JZS so lahko le tista društva, ki lahko opravljajo svojo osnovno dejavnost. V kolikor tega ne zmorejo, jim IO JZS svetuje mentorja.
- Komisije in strokovne skupine naj redno poročajo o svojem delu, pred pričetkom mandatnega obdobja pa naj predložijo program dela.

Tomaž Planina

PROBLEMATIKA VARNOSTI VRVNE TEHNIKE IN OBRABA VRVI

Uvodoma je obravnavana varnost vrvne tehnike. Poudarjen je pomen uporabe kvalitetnih, ustrezno nameščenih vrvi, katerim je treba sproti zasledovati obrabljenost in poškodovanost, občasno tudi meriti pretržno trdnost sredi vrvi. Navedena sta primera obrabe vrvi z različnimi tipi prižem za vzpenjanje in zmanjšanje trdnosti vrvi zaradi šestletnega staranja pri skladiščenju.

Prednosti vrvne tehnike pred plezanjem po jamarskih lestvicah so vsakomur takoj očitne. Manj je orodja in manj je utrudljivo plezanje, posebno pa še spuščanje po vrveh ima velike prednosti posebno v večjih in kompliciranih breznih, kjer je vrvna tehnika bistveno zmanjšala število moštva, potrebnega za obvladovanje brezna.

Vrvna tehnika pa ima tudi več pomanjkljivosti, ki jih moramo poznati, da se jim lahko izognemo.

Osnovna varnost je vezana le na en nosilni element, to je vrv, ki je hkrati tudi precej ranljiva. Dodatno varovanje plezalca je problematično. Vendar je možno te nevarnosti odločilno zmanjšati z uporabo ustreznih vrvi in ustrezne tehnike, posebno pritrditve.

Določeno nevarnost predstavljajo tudi številnejši tehnični pripomočki, ki so potrebni za vrvno tehniko. Okvara ali nepravilna uporaba posameznega pripomočka je že usodna. Kvaliteta posameznih pripomočkov in izvežbanost jamarjev v vrvni tehniki pa odločilno zmanjšajo tveganje. Tudi izbira ustrezne vrvne tehnike poveča varnost nasproti drugim vrstam vrvne tehnike.

Bolj varno je uporabljati eno vrv kot dve in se pri tem zanašati na dvojno varnost. Eno vrv moramo ustrezna namestiti in uporabljati. Vrv naj bo obvezno statična, večje trdnosti kot jo imajo običajno vrvi za statično varovanje. Pri vrveh je treba sproti beležiti obrabljenost in poškodovanost, občasno pa tudi meriti pretržno trdnost v sredini vrvi.

Upoštevati moramo tudi staranje vrvi in upadanje njene trdnosti zaradi staranja. Preizkušeni vrvi firme Edelrid vrste Keramantel Ø 9 mm, izdelani leta 1974, je upadla pretržna trdnost v šestih letih skladiščenja za 12,5%, kar je razvidno iz tabele 1.

Prižeme za vzpenjanje po vrvi na splošno manj obrabljajo vrvi kot vrvne zavore. Preizkusili smo več vrst prižem glede na to, koliko obrabijo vrv. Pretržno trdnost smo merili po metodi T. Planina (1973 in 1975) po 50-kretnem vzpenjanju po vrveh, obrabljenih s temile prižemami:

0) neobrabljena

a) Gibbs s topimi zobmi

/sl.1A/

b) Dresler z žlebastimi zobmi

/sl.1B/

c) Croi in Petzl z ribjimi zobmi

Vzpenjanje z Gibbsi obrabi vrv za 3,1%, prižeme z žlebastimi zobmi pa za 5,4%, z ribjimi za 6,0% (Tabela 2).

Sklep:

Pri vrvni tehniki moramo zagotoviti zadostno varnost. Priporočamo, da se uporabljajo samo statične, dovolj trdne vrvi, ki jih je treba v brezni zelo skrbno namestiti. Sproti je treba zasledovati obrabljenost in poškodovanost vrvi, občasno pa meriti pretržno trdnost v sredini vrvi. Prižeme za vzpenjanje manj obrabljajo vrvi kot jih morejo vrvne zavore. Upoštevati moramo tudi upadanje trdnosti vrvi zaradi staranja.

Tabela 1

Pretržna trdnost (kp)		nerabljena vrv 1974	6 let skladiščena
posamezne meritve		2230	1905
		2000	1880
		2330	2135
		2360	1930
		2030	1720
			1925
povprečna vrednost	x	2190	1916
standardni odklon	σ	150	121

Pretržna trdnost (kp)		nerabljena vrvi 1974 6 let skladiščena vrvi	
standardna napaka			
t	S	67	49
upad trdnosti		ΔX	274
		%	12,5
korelacijski faktor		t	3,3
Verjetnost razlike		%	98

Tabela 2

Pretržna trdnost (kp)		0	a	b	c
posamezne meritve		1955	1895	1860	1800
		2090	1960	1930	1880
		1810	1810	1840	1740
		2015	1755	1770	1910
		2140	1980	1890	1840
		1960	1810	1925	1700
		1890	2035	1875	2075
		1810	1950	1735	1790
povprečna vrednost	X	1959	1899	1853	1842
standardni odklon	σ	113	92	65	109
standardna napaka	S	40	33	23	39
upad trdnosti		ΔX	160	106	117
		%	3,2	5,4	6,0
korelacijski faktor		t	1,2	2,3	2,1
verjetnost razlike		%	75	95	93

Dr. TREVOR R. SHAW, jamar in speleolog-zgodovinar, želi zamenjavati ali kupovati stare razglednice z jamskimi motivi!
 Naslov: 11, Bewley Lane, Lacock, Chippenham SN 15 2 PG, Velika Britanija

Korenčan Zvone - Planina Tomaž - Preisinger Davorin

DVOKOLUTNA VARNOSTNA VRVNA ZAVORA

Moderna tehnika napredovanja v vertikalnih zahteva poleg drugih pripomočkov (prižem in vrvi) tudi vrvne zavore za spuščanje. Z razvojem vrvne tehnike so se izpopolnjevale tudi zavore. Na začetku smo uporabljali improvizirane zavore: dve vponki ali vponka in ročaj kladiwa, nato pa so se pojavile prvi tipizirane zavore: fisher, rogatka, robot. Značilno za vse te zavore je, da vrv lomijo okrog malega polmera in zvijajo, ker vse zelo kvarno vpliva na vrv, ker jo obremenjuje na ostrig in torzijo. Sovjeti uporabljajo neko vrsto varnostne zavore, podobne rogatki, ki prosti konec vrvi stisne v konusno špranjo (strig). Francoska tovarna Petzl izdeluje dvokolutne zavore s stalno medosno razdaljo, ki najmanj obrablja vrv. Delujejo na principu trenja plašča vrvi ob koluto, kot je ugoden, zvijanja ni, zavore pa niso varnostne. Vrv je treba držati z roko in tako povečati trenje. Petzlove zavore (descendeurji) so enojne ali dvojne, za eno ali dve vrvi. Na tržišču je tudi "varnostna" zavora Kong, pri kateri na vrv pritiska bradavica, med kolutoma je stalna medosna razdalja. Kong ne ustavlja popolnoma, vrv pa stiska točkovno, kar ni ugodno. Slovaki uporabljajo tehniko z dvema vrvema, ki ju podaljšajo z vozli in temu primerno dvojno kolutno zavoro, ki se lahko odpre na vsaki strani posebej, da se predene vozec.

Kot nam je znano, je prvi pričel resno razmišljati o varnostni zavori goriški rojak Butkovič 1974, ko nam je tri svoje prototipe pokazal (Kranj, 1975, Kamniška Bistrica 1977 in Turne pod Šmarno goro 1979). Značilno zanje je, da vrv stiskajo med dve točki, da imajo spremenljivo medosno razdaljo med koluti in da se more z njo in še eno prižemo tudi vzpenjati.

Tehnična komisija JZS razvija (na tej osnovi) novo varnostno zavoro. Pri izdelavi žlebov v kolutih smo upoštevali, da vrv najmanj trpi, če jo koluti stiskajo med tri točke (Planina 1977). Zato je žleb v zgornjem kolutu koničen, v spodnjem pa polkrožen. Ker smo v prvi fazi namenili zavoro tudi za vzpenjanje, smo pri

drugem prototipu izdelali zložljivo ročico, ki je bila pri vzponu zložena ob ohišje. Izkazalo pa se je, da je za vzpone mnogo primerneje uporabljati prižeme. Zavora more služiti le za krajše vzpone, ki jih moramo opraviti med spuščanjem, da odpade zamudno prepenjanje. Za take kratke vzpone pa ni bistveno, če ročica opleta. Zato smo pri tretjem prototipu izdelali fiksno ročico, kar je zavoro poenostavilo in zmanjšalo število sestavnih delov.

Tretji prototip smo preizkusili v dveh variantah. Prvič s koničnim žlebom na fiksnem kolutu in polkrožnem na gibljivem in drugič s polkrožnim žlebom na fiksnem in koničnem na gibljivem kolutu. Druga varianta nekoliko bolje zavira tanjše ali z ilovico zamazane vrvi, ker konični žleb vrv bolj zavira kot polkrožni. Pri tem pa se vrv bolj obrablja kot v prvi varianti.

Obrabo vrvi smo preizkušali po metodi T. Planine 1973 in sicer po 50-kratnem spuščanju. Pretržno trdnost smo izmerili vrvem na naslednje načine:

- A) neobrabljena
- B) obrabljena z varnostno zavoro s koničnim žlebom na fiksnem kolutu
- C) obrabljena z varnostno zavoro s polkrožnim žlebom na fiksnem kolutu
- D) obrabljena s kolutno zavoro "Petzl", vrv poteka preko roba zavore, skozi karabin in nazaj med zavoro in vrvjo

Glede obrabe vrvi je varnostna zavora s koničnim žlebom na fiksnem kolutu bistveno boljša kot tista s polkrožnim (Tabela 1) in se uvršča med običajne kolutne zavore, ki bistveno manj obrabljajo vrvi kot ostale vrvne zavore. (Tabela 2).

Povzetek

Članek obravnava razvoj dvokolutne varnostne zavore, ki je namenjena spuščanju in dviganju po vrvi. Težnja zadnjih let, da se jamske vertikale obvladujejo izključno z vrvmi, zahteva varnostno zavoro za spuščanje, ki jamarja ustavi, ko ta iz kakršnega koli vzroka izpusti vse iz rok. Prvi je varnostno zavoro izdelal Butkovič in nam jo je prikazal na jamarskem zboru v Kranju.

Tehnična komisija Jamarske zveze Slovenije je zavoro izpopolnjevala tako, da je do sedaj izdelala tri prototipe. Zadnji je v končni fazi preizkusov in ustreza vsem zahtevam.

Tabela 1

| Pretržna trdnost (kp) | | A | B | C | D | primerjava
B - C |
|-----------------------|----------------|------|------|-------|------|---------------------|
| posamezne meritve | X ₁ | 1955 | 1770 | 1770 | 1695 | |
| | X ₂ | 2090 | 1930 | 1720 | 1745 | |
| | X ₃ | 1810 | 1890 | 1780 | 1780 | |
| | X ₄ | 2015 | 1790 | 1860 | 1810 | |
| | X ₅ | 2140 | 1830 | 1850 | 1815 | |
| | X ₆ | 1960 | 1715 | 1760 | 1855 | |
| | X ₇ | 1890 | 1955 | 1625 | 1840 | |
| | X ₈ | 1810 | 1670 | 1535 | 1650 | |
| povprečna vrednost | X | 1959 | 1819 | 1738 | 1774 | |
| standardni odklon | σ | 113 | 95 | 103 | 67 | |
| standardna napaka | s | 40 | 34 | 36 | 24 | |
| upad trdnosti | ΔX | | 140 | 221 | 185 | 81 |
| | % | | 7,1 | 11,3 | 9,4 | 4,2 |
| korelacijski faktor | t | | 2,7 | 4,1 | 4,0 | 1,6 |
| verjetnost razlike | | | 97 | 99,65 | 99,6 | 86 |

Tabela 2

Upad pretržne trdnosti (ΔX) po 50 spustih

- 5,0% Kolutna zavora Petzl z bremenom 80 kg (Planina 1977)
- 6,4% Kolutna zavora Petzl z bremenom 50 kg (Planina 1977)
- 6,4% Varnostna zavora po Butkoviču (Planina 1977)
- 7,1% 3. prototip varnostne zavore, konični žleb na fiksnem kolutu
- 8,2% Varnostna kolutna zavora s polkrožnim in koničnim žlebom (Planina 1977)
- 9,4% Kolutna zavora Petzl, vrv preko roba in med zavore in vrv

- 11,2% Dvojna zavora Fischer (Planina 1977)
 - 11,3% 3. prototip varnostne zavore, polkrožni žleb na fiksnem kolutu
 - 11,9% Varnostna zavora s polkrožnimi žlebovi (Planina 1977)
 - 13,8% Varnostna zavora "Kong" Bonsiti (Planina 1977)
 - 14,1% Dvojna kolutna zavora Petzl (Planina 1977)
 - 17,2% Karabin ob pasu, vrv preko ramena
 - 17,8% Zavora "raple rack" s 6 prečkami (Planina 1977)
 - 19,2% Zavora z dvema karabinoma (Planina 1977)
 - 19,2% Zavora s pločevino in dvema karabinoma (Planina 1977)
-

Franc Malečkar

TEHNIČNI NAČRTI JAM

1. Uvod

Načrti jam so dokaz našega raziskovanja. Rišemo jih zato, da vemo, kako globoko in daleč smo prodrli, da bodo drugi lažje ponovili spust, da iz njih ocenjujemo, kje lahko pričakujemo nadaljevanja, idr. To dosežemo tudi z vnašanjem geoloških, hidrogeoloških in meteoroloških podatkov. Spust v podzemlje bomo lažje izvedli, če bomo poznali nevarnosti in težave, količino opreme, idr. To razberemo iz tehničnih načrtov jam.

2. Dosedanji podatki

V reviji "Grottes et Gouffres" objavljajo poleg načrta še oceno težavnostne stopnje jame. Guidi (1976) podaja pri opisu brezna U2 na Kaninu tudi njegov tehnični opis. Najprej opisuje uporabljeno tehniko (enojna vrv, gibbsi), nato dimenzije rovov in pritrdilna mesta. Brezna so označena na vzdolžnem profilu. Lo Jacomo in

Terranova (1978) podrobneje opisujeta pritrdilna mesta. Predlagata, da bi jih označevali s simboli na jamskih načrtih. Na tečaju za reševalce Italijanske jamarske zveze smo prejeli nekaj tehnične načrte jam, v katerih smo vadili. Le-ti vsebujejo poleg shematičnega načrta brezna z označenimi globinami stopenj še razpredelnice s podatki o globini stopnje, odsekih, pritrdilnih mestih, potrebni dolžini vrvi in opombe.

Vrbek (1977) navaja v tehničnem opisu Ponora na Bunjevcu globine stopenj, nevarnosti in druge težave, pritrdilna mesta in potrebno opremo. Tehnični opis Titine jame na Braču (Malečkar 1978) vsebuje opis pritrdilnih mest in potrebno dolžino vrvi. Člani Jamarskega društva "Dimnice" prilagajajo nekaterim zapisnikom terenskih ogledov tudi tehnične opise jam (npr. Jama na Batici).

3. Tehnični načrti

Za tehnično zahtevnejše jame izdelamo poleg navadnega še tehnični načrt. Bestavljata ga shematični vzdolžni profil jame in tabela.

Zaradi praktičnosti naj profil jame ne bo večji od A4 formata. Narisan naj bo v merilu približno 1:1000 oziroma 1:2000. Večje jame narišemo na več listov. Na profilu s simboli označimo tehnično opremljenost jame - številko in vrsto pritrđišča (npr. sika, kronski svedrovec, klin, skalni roglj,...). Za posamezne stopnje oziroma druge ovire navedemo globino in težavnostno stopnjo. S simboli označimo tudi druge elemente, pomembne za varno in hitro prodiranje v jamo. To so predvsem vodni tokovi, prepahi, pada-joče kamenje. Težavnostne stopnje posameznih odsekov jame ne vpisujemo na profile in tabele. Pomembnejše odseke (npr. tehnično zahtevne prečke, sidrišča, ipd) obkrožimo in na profilu označimo z arabsko številko ter narišemo poleg povečave.

Tabela vsebuje sledeče rubrike:

- številka pritrdilnega mesta - oštevilčimo jih po smeri prodiranja
- globina stopnje
- globina odseka - to je dela stopnje med njenimi delitvami (pritrdilnimi mesti, ki smo jih opremili zaradi rogljev, polic, vodnih ovir, velike globine stopnje, ipd.)

- opis pritrdilnega mesta - celoma s simboli na kratko opišemo lego, pomen in vrsto pritrdilnega mesta. Smeri levo, desno in napredaj označujemo v smeri napredovanja v jamo. Z izrazi "v višini" povemo, da je pritrdišče v višini obraza oziroma do 180 cm od tal in "gor ... m", da je pritrdišče višje od višine obraza za navedeno višino od tal. Kjer višine ne pomenimo, pomeni, da je pritrdišče manj od 160 cm od tal. Pri satirskih opišemo posebej vsako pritrdišče.
- dolžina vrvi - za vsako stopnjo posebej
- težavnostna stopnja - za vsako stopnjo oziroma oviro posebej, po kriterijih, opisanih v poglavju 4
- opombe - tu napišemo vse, kar bi olajšalo raziskovanje in opozorilo na nevarnosti ter ni zajeto v prejšnjih rubrikah

Pri vodnih rovih, keminih, prosto preplezljivih brezni in meandrih izpolnimo v tabeli le nekatere rubrike. Pri vodnih ovirah navedemo npr. težavnostno stopnjo in opombe (čeri, brzice, plavine,...).

4. Težavnostne stopnje jam

Referat za varnost strokovne komisije JZS je pred štirimi leti izdelal poskusno lestvico težavnostnih stopenj. Povzemam nekaj njenih osnovnih značilnosti.

Ocenjujemo težavnost odsekov za najlažjo možno varianto ob optimalnih lokalnih pogojih. V primeru tehničnih detajlov uporabljamo dodatno "T" lestvico. Ocenjujemo samo neurejene jamske odseke. Težavnostno stopnjo opišemo z rimskimi številkami, tehnične detajle pa s črto T in arabsko številko. S prvo stopnjo ocenjujemo lahko prehodne odseke, drugo - srednje težke, tretjo - težko prehodne, četrto - zelo težke, peto - izredno težke in šesto - skrajno težke odseke.

Tehnične ocene zajemajo le težave, katerih premagovanje zahteva tehnična pomagala in ne zajemajo dimenzij. Ocene so klasificirane glede na vrsto ovir.

5. Način izdelave tehničnih načrtov jam

Predlagam, da bi Jamarska zveza Slovenije izdala za vzdolžne profile (paus papir A4 formata) obrazec z zgoraj omenjenimi rubrikami. V glavi obeh bi navedli ime jame oziroma njenega dela, katastrsko številko, avtorja, organizacijo, datum ekskurzije, uporabljeno tehniko za premagovanje ovir (brezna - Ded, enojna vrh; lestvice). Tabele bi izpolnjevali ob merjenju v jami. Na terenske skice bi vnašali tehnično opremljenost jame. Doma bi prerisovali profile jam na obrazce in jih opremili s številkami in simboli pritrdišč, globinami stopenj, težavnostnimi stopnjami in podatki, pomembnimi za varno prodiranje v jamo.

Pritrdilna mesta v stranskih, vzporednih in novo odkritih rovih bi na novo oštevilčili in bi v tabeli označili, na katere dele jame se nanašajo. Ob spremembah oziroma dodatnemu opremljanju bi popravili tehnični načrt. Če bi npr. zabili med pritrdiščema 11 in 12 še dva svedrovca, bi ju označili z 11,1 in 11,2. Tehnične načrte prilagamo zapisnikom terenskih ogledov oziroma dopolnilnim zapisnikom in se točkujejo.

Svedrovce, kline in druga pritrdilna mesta obkrožimo z rdečo barvo za avtomobile iz pršilcev (spray) oziroma oljnato barvo v tubah. Potrebno bi bilo označiti tudi prehode, npr. med podornim kamenjem, meandri. itd. Kronske svedrovce zaščitimo tako, da jih napolnimo z mastjo.

6. Sklepi

- Tehnične načrte jam sestavljajo tabele in shematični vzdolžni profili. Vsebujejo podatke o tehnični opremljenosti, potrebni opremi, težavnostnih stopnjah in nevarnostih pri prodiranju v podzemlje.
- Njihov namen je omogočiti varno in hitro ponavljanje jam
- Ocena težavnostnih stopenj je v veliki meri odvisna od subjektivnih faktorjev (izkušnost, utrujenost). Tehnični načrti omogočajo objektivnejšo presojo ocen.
- Tehnični načrti omogočajo pri nadaljevanju raziskav minimalno porabo časa za premagovanje že znanih delov. Manj utrujeni raziskovalci lahko dosežejo večje uspehe.

- Pri reševanju je pomembno usklajeno delo ekip. Vodja reševanja bo s pomočjo tehničnega načrta lažje načrtoval njegov potek - čas in število ljudi, dodatno opremo, način prehoda ponesrečenca skozi določene odseke, itd.
 - Strokovna komisija JZS želi pritegniti čim večje število ljudi k obisku jam z uvedbo jamske transversale. Tehnični načrti bodo nazorno prikazali zahtevnost podvigov.
 - Kategorizacija jamarjev ima namen povečati njihovo aktivnost na terenu in usposobljenost. Tehnični načrti bodo omogočili objektivnejšo presojo njihove usposobljenosti.
 - Tehnične načrte prilagamo zapisnikom terenskih ogledov in se točkujejo enakovredno z "navadnimi" jamskimi načrti.
 - Potrebno bi bilo poenotenje simbolov na tehničnih načrtih v jugoslovanskem in svetovnem merilu.
-

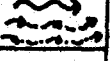
MOŽNOST POGLOBITVE BERGERJA

Francoski jamarji so poglobili Gouffre de la Fromagere do globine 980 m. Razdalja med njo in Gouffre Berger ni velika. S povezavo bi dobili jamski sistem, globok okoli 1220 m

FRANCOSKA EKSPEDICIJA PAPUA - NOVA GVINEJA

Maja letos se je v Francijo vrnila ekipa, ki je tri mesece raziskovala v Novi Gvineji. Ekspedicija je imela namen raziskati veliki brezni Mynié in Nare, ki jih je našla že ogledna ekipa. Poleg teh dveh brezen so jih raziskali še 9, večinoma novih. Največja težava in nevarnost teh brezen so podzemeljske reke z velikimi pretoki (do $25 \text{ m}^3/\text{s}$). Opis odprave bo prinesla četrta številka Spelunce.

Legenda simbolov na tehničnih načrtih

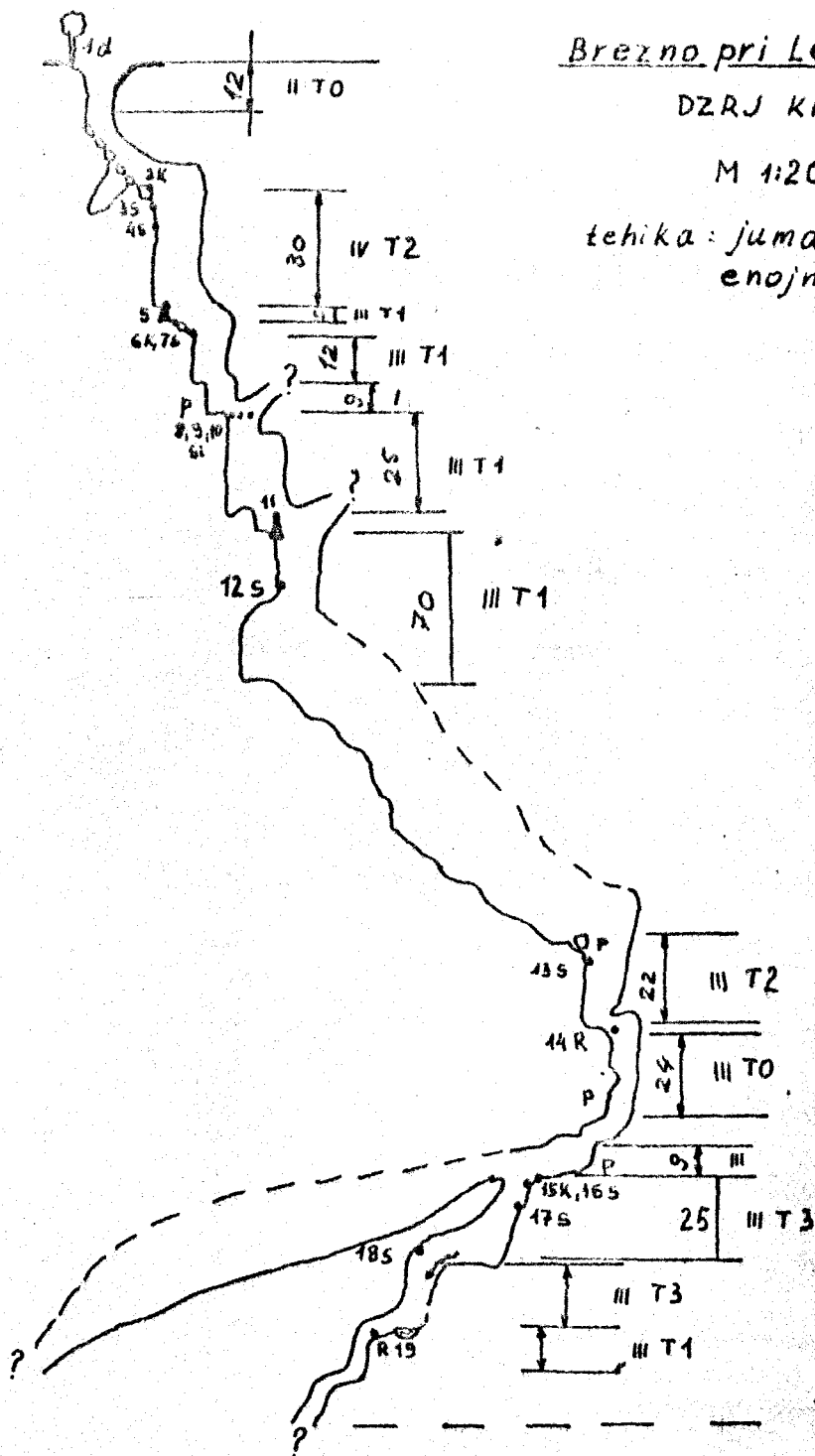
•3	Številka pritrdilnega mesta
3	nevarno pritrdilno mesto
	pritrdilno mesto na sigi
	sigi na skali
	sigi na ilovici
•1d	drevo kot pritrdilno mesto
•3s	kronski svedrovec kot pritrdilno mesto
•3k	klin -
•3b	podorna skala -
•3R	skalni rogelj -
Si	sidrišče
P	prosto preplezljivo
	kupi nestabilnih skal
	kupi stabilnih skal
	slap
	vodni tok: stalni, periodični, domnevni
	smer prepiha
	vodna kotanja
L	levo
D	desno
V	varnostno pritrdilno mesto
N	nosilno pritrdilno mesto

Brezno pri Leški dolini

DZRJ Kranj - okt. 1978

M 1:2000

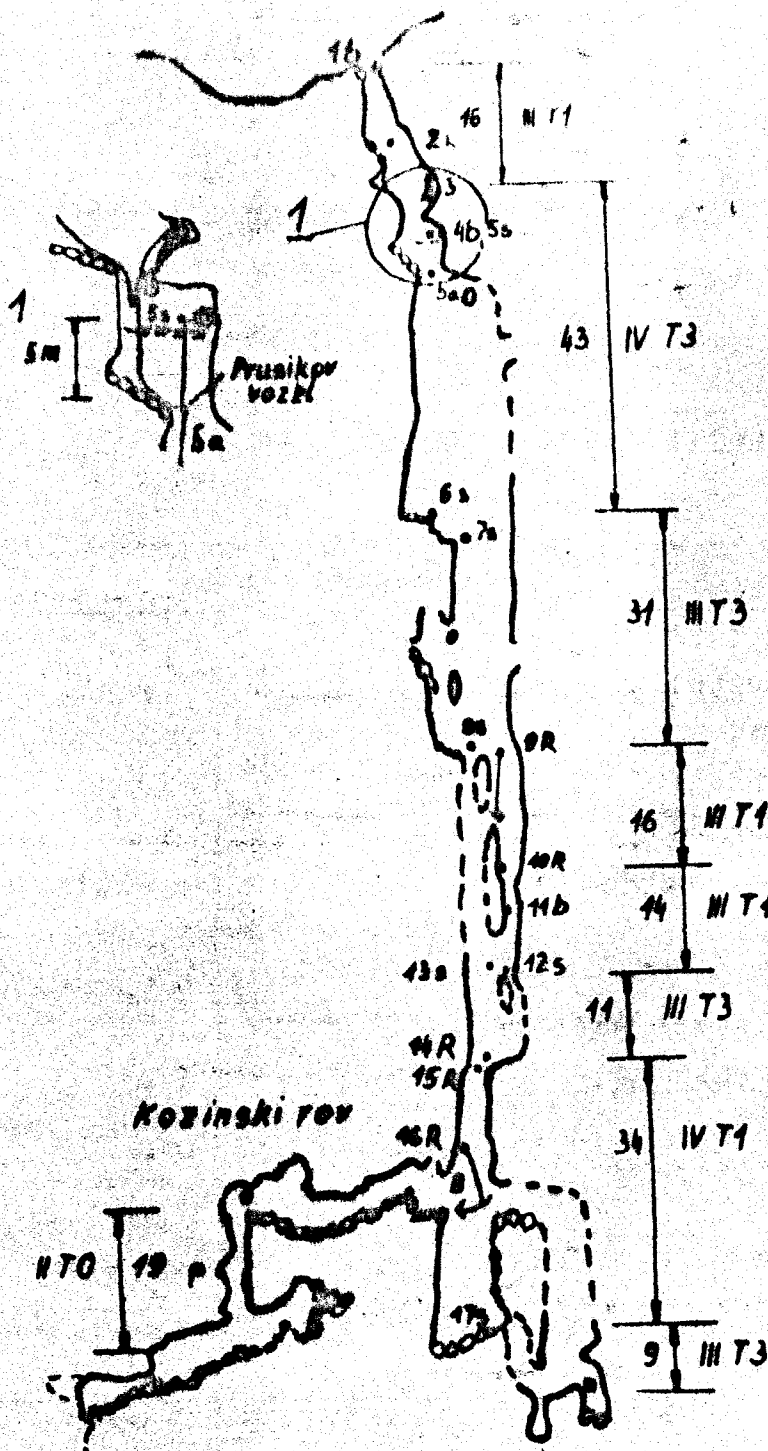
tehika: jumar
enojna vrv

št. por.	st.	ods.	opis pritrd. mesta	d. vrvi	tež. st.	opombe
1	4	12	d 1 m od roba	14	II TO	vrv rabimo le pod vrhom
2		8	ključ levo	34	IV T2	leatvice
3		4	s v višini, 2m D			
4	30	21	s 1m D od 3			kamenje pada
5	5		D v višini stalag.	5,5	IIIT1	kamenje pada
6	12		V — k L	15	IIIT1	
7			N — b L			pazi, da ne zdrsi vrv
8	9		p		I	v razkoraku
9	15		sl: D R	25,5	IIIT1	
10			L kapnik			
11			spredaj kapnik			
12	20	20	L kapnik 3 m gor	75	IIIT1	vrv mora po žlebu
13	50	50	1m D v višini			
14	22	5	p	18,5	IIIT2	med skalami
15	17	17	1m L s			
16	24	18	D R v višini	24,5	IIIT0	v špranji, prši
17	6	6	p			
18	8		p		III	kamenje pada
19	25	10	V — k L	27	IIIT3	
20			N — 1,5 m L v viš.			
21	15	15	L 1 m s			
22	14		nasproti s v viš.	11,5	IIIT3	prši
23	7		L R	8	IIIT1	

TEHNIČNI NAČRT JAME GNOJINICA

št.p.	st.	ods.	opis pritrd. mesta	d.v.	tež. st.	opombe
1	16	11	b spredaj	20	III T1	kamenje, smeti
2		5	k L v višini			padajo
3	43	11	steber spredaj	15	IV T3	kamenje, smeti
4		32+5	L 5m gor, zagozdena	40		padajo, prši
5			sigla			
5a			D 5m gor s			
			prusik. vozel na			
			nosilni vrvi			
6	31	4	s na tleh	38	III T3	prši, kamenje
7		27	s L 2 m od roba			pada
8	16		s D	19	III T1	dol v smeri ra-
9			k L			zpoke
10	14	5	R D v višini	16	III T1	
11		9	L zagozdena sigla			
12	11		s spredaj v višini	15	III T3	kamenje pada
13			s L 2m od roba			
14	34	11	R L v višini	40	IV T1	
15			D uho			
16		23	R L			8 m nižje nih.
						prečka v Koz.r.
17	9		s L	10	III T3	
	19		prosto		II TO	Kozinski rov

GNOJINICA (Mune)

JD "Dimnice", JK Železničar
april 1980

risal: F. Malečkar

tehnika: Ded, enojna vrh

Franc Malečkar

NEKAJ MISLI O NADALJNJEM RAZVOJU SLOVENSKEGA JAMARSTVA

Uvod

Osebni razlogi mi ne dopuščajo, da bi deloval v organih Jamar-ske zveze Slovenije. Ob poteku mandata želim strniti izkušnje v predloge nadaljnjega razvoja slovenskega jamarstva na podlagi njegove aktualne problematike. Le-to bi lahko strnil v sledeče: nujno je čimprej raziskati še tri četrtine slovenskega podzem-lja; naše bivanje na klasičnem krasu zahteva, da posegamo po vrhovih svetovnega jamarstva. Navedeni nalogi bomo dosegli z večjim številom jamarjev in boljšo organizacijo. Predlagam neka-tere reforme z namenom, da se lotimo težav na začetku - pri orga-nizaciji.

Dejavnosti jamarskih društev moramo ločiti po pomenu. Osnovna dejavnost je raziskovanje in dokumentiranje jam. Vse ostale so tej podrejene, potrebne ali pomožne. Podpirajo hitrejši razvoj osnovne dejavnosti s povečanjem masovnosti, finančno in strokovno pomočjo. To je osnova predlagane reorganizacije. Pri tem je delo-ma zabrisana "originalnost", ki pa je ni težko izluščiti.

Delo društev

a) S p e l e i s t i č n i o d s e k i i n k a t e g o r i - z a c i j a č l a n s t v a

Jamarska društva ustanovijo speleistične odseke tedaj, ko obsta-jajo možnosti ustanovitve drugih odsekov. Do tedaj se delo društva istoveti z delom speleističnega odseka, to je izpolnjevanjem os-novne dejavnosti. Ustanovitev le-teh ima namen kvalitetnejše izpol-njevati osnovno dejavnost in jo ločiti od pomožnih dejavnosti. Sestavljajo ga "šolani" jamarji - tisti, ki so prestali enoten način pridobivanja in preverjanja znanja, ki ga določajo organi JZS. Speleistični odsek se lahko ustanovi oziroma jamarsko društvo postane član JZS le v primeru, da določeno število članov obvlada predpisano znanje in je torej sposoben (-bno) opravljati osnovno dejavnost. Znanje pridobivajo ob pomoči mentorja, ki ga potrdi organ JZS oziroma drugače. Društva si morajo prizadevati, da se čimveč članov izšola. Smisel kategorizacije je vzpodbujanje k

čimvečji terenski aktivnosti. Kriteriji za kategorizacijo morajo biti taki, da bi obsegali le terensko delo in vse značilnosti jamarstva. Vzpodbujati moramo vztrajno delo v eni jami, ki po dosedanjih izkušnjah daje večje rezultate. Pridobljena kategorija je časovno omejena, če jamar ne izpolni v določenem časovnem obdobju pogojev zanjo, jo izgubi. Za kategorizacijo štejejo le tiste ekskurzije, katerih poročila so oddana katastru JZS. Kategorizacijo po enotnih merilih vodi v enotah za to zadolžen član, potrjuje jo komisija JZS. Kategorizacija se izvaja na podlagi terenske dejavnosti, ki jo točkujemo. Ta upošteva vlogo člana na ekskurziji, ali gre za ponovitev ali za raziskovanje nove jame ali dela jame, težavnostno stopnjo jame. idr. Ustanovitve speleističnega odseka ne pomeni, da se ostali člani ne bi mogli ukvarjati z drugo dejavnostjo.

b) P o m o ž n e d e j a v n o s t i v d r u š t v i h

- Jamarsko pohodništvo želi z organiziranjem izletov, pohodov, predavanj, širiti članstvo, vzbuditi zanimanje za kraške posebnosti, vzpodbujati rekreativne dejavnosti, je usmerjeno v kras, iskanje jam.
- Mladinski odseki vzgajajo v pionirjih ljubezen do narave, z izleti in predavanji spoznavajo lepote krasa, pomagajo pri iskanju jam, iz njih se "rekrutirajo" člani speleističnih odsekov. Zaradi tega moramo njihovemu delu posvetiti veliko pozornosti, ker si sicer lahko naredimo več škode kot koristi.
- Markacijski odseki se z markiranjem jamarskih poti, ki jih potrdi ustrezen organ JZS, vključujejo v jamarsko pohodništvo, z označevanjem katastrskih števil na vseh jamah in izdelovanjem zapisnikov dostopov do jam, pa v osnovno jamarsko dejavnost.
- Jamarski domovi in turistične jame, za katere skrbijo jamarska društva, niso le v finančno korist, predvsem so za propagando in izobraževanje. Dobiček in delo pri njih naj bo z dogovorom porazdeljeno med odseke. Ob njih naj bi se razvili izobraževalni centri in poligoni. V domovih, zgrajenih na "jamarsko ustreznih" področjih, naj bi uživali jamarji določeno prednost. Jamarski domovi morajo imeti ustrezne jamarske prostore (skladišče opreme, pralnice, sušilnice, itd). V ta sklop sodijo tudi plesi, javne prireditve, ki imajo finančni in propagandni pomen.

Poleg tega naj bi društva v okviru možnosti in interesov ustanovila fotografske, biološke, potapljaške in druge sekcije ter knjižnice in katastre, katerih dejavnost je jasna. V društvih bi morali skrbeti za "praktično speleološko" izobraževanje, to je, kako speleološko znanje uporabiti pri prodiranju v podzemlje.

Delo organov Jamarske zveze Slovenije

Delo organov JZS bi moralo biti v tem smislu odgovornejše in raznovrstnejše. Komisije bi skrbele za posamezna področja dejavnosti in o (ne)delu redno poročale v Novicah. V njih naj bi posredovali izkušnje in napotke, izobraževali in informirali. Število članov komisije ni omejeno in je odvisno od trenutnih nalog. Na ta način je zagotovljena tudi osebna iniciativa. Vodita jo vodja in namestnik, ki sta člana različnih društev. Predlagam, da bi ustanovili večje število ožje specializiranih komisij, ker bo tako v delo vključenih več posameznikov, obveznosti bodo jasneje določene in lažje bo kontrolirati uspešnost. Vodja komisije bi moral na vsakem občnem zboru JZS predstaviti program za mandatno obdobje, katerega izpolnjevanje bi se sproti kontroliralo.

Navajam nekaj komisij in njihove zadolžitve:

1. komisija za speleizem in kategorizacijo: preverja kategorizacijo, skrbi za ustanavljanje novih odsekov, koordinira delo
2. komisija za izobraževanje - speleološko in jamarsko, organizira zvezne tečaje, preverja enotnost pridobivanja znanja, itd.
3. kataster - zbira podatke, usmerja delo, točkuje prispevke
4. mladinski odseki - izobražuje načelnike, koordinira delo
5. markacijska komisija - skrbi za poti, preverja opremljenost poti
6. komisija za izobraževalne centre, domove in turistične jame - pomaga pri oskrbi, propagandi, graditvi, predvsem montažnih jamarskih bivakov na bolj odročnih kraških predelih (predvsem v gorah)
7. komisija za poljudna predavanja - zbira predavatelje in teme, pomaga članom

8. tehnika in oprema - sledi novostim v svetu, skrbi za nakup, izdelavo opreme, inovacije
9. reševalna komisija (predlagam ustanovitev osrednje skupine in ekip po regijah, ne glede na društveno pripadnost), skrbi za skupne vaje (vsaj 4-krat letno), izobražuje, preverja usposobljenost, sprejema nove člane, skrbi za opremo
10. tekmovalna komisija - predlagam "jamarijade", kjer se ocenjuje kompleksno jamarsko znanje
11. potapljaška komisija - usmerja delo jamarskih potapljaških društev in odsekov, dokumentira potope, skrbi za kategorizacijo, opremo, izobraževanje
12. komisija za odprave izven SR Slovenije - pomaga pri organizaciji, zbira podatke
13. knjižnica - kot doslej
14. fotografska, fotodokumentacijska, založniška, SLO in druge

Z a k l j u č e k

Menim, da je predlagana reorganizacija izvedljiva v dolgoročnem planu ob podpori vseh jamarjev. Narediti bi morali načrt poteka reorganizacije in ga po temeljitem premisleku postopoma vnašati v prakso. Tako dobo zastavljeni cilji prej in lažje dosegljivi.

Franci Malečkar

JUGOSLOVANSKA JAMARSKA ODPRAVA V NAJGLOBLJA BREZNA SVETA

1. Uvod

Vodstvo Jamarske zveze Slovenije se je odločilo, na osnovi dosedanjih izkušenj pri raziskavah globokih jam, podpreti idejo o odpravi v francoske jame. Namen odprave je bil preveriti naše dosedanje znanje, seznaniti se z izkušnjami tujih jamarjev glede tehnike in organizacije raziskav, fotografirati v jamah in predstaviti jugoslovansko jamarstvo v svetu. Prvotni cilj odprave,

ponovitev sistema Pierre St.Martin, je bil kasneje razširjen še na sistem Jean Bernard in brezno Berger, kjer naj bi potapljači raziskali nadaljevanje za sifoni. Med pripravami se je izkazalo, da potapljača še nista sposobna opraviti te naloge, zato smo se omejili le na ponovitve. Plenum Speleološke zveze Jugoslavije se je strinjal z nazivom odprave, izborom članov in ciljev.

2. Priprave

Po izboru ciljev odprave smo pričeli zbirati podatke o njih. Poslali smo 26 dopisov jamarskim organizacijam in posameznikom v Franciji. Prejeli smo le tehnični opis brezna Berger. Pomanjkanje podatkov je vnašalo negotovost v celoten tek priprav (načrt dela, hrane, opreme). Med odpravo smo morali zato precej improvizirati. Delo smo si zamišljali v dveh tročlanskih ekipah, od katerih bi ena iskala prehode in opremljala jame, druga pa fotografirala in razopremljala jame. V skladu z načrtom poti in dela smo nakupili hrano.

Stroške odprave smo načrtovali v višini 450.000 din. Na okoli 200 prošenj se je odzvalo 14 delovnih organizacij in družbeno političnih skupnosti. Na okoli 100 ponudb za objavo reklamnih oglasov v poročilu o odpravi smo prejeli 6 odgovorov. Izdelane so bile značke o odpravi. Poslali smo 61 razglednic s podpisimi članov odprave. Nekaj denarja smo prislužili s pleskanjem betonskih silosov pri GP Bežigrad. S samoprispevkom članov odprave smo zbrali 26.000 din. Okoli 1200 m vrvi smo zbrali od jamarskih enot, od koder so bili člani odprave. Zavarovali smo se pri Fédération Française de Spéléologie za primer nezgod in reševanje.

Vsem jamarskim organizacijam v Jugoslaviji smo poslali razpis za udeležbo. Prejeli smo 21 prijav (16 iz SR Slovenije). Komisija (M. Chvatal, D. Preisinger, T. Koželj) je upoštevala pri izboru zahtevnost ciljev, izkušnost, perspektivnost ter moralne kvalitete članov ter pripadnost različnim jamarskim enotam. V zadnjem trenutku so samovoljno odpovedali udeležbo M. Chvatal (vodja odprave!) in S. Manfreda iz DZRJ Kranj in R. Tomić iz DI VMM Valjevo. Na skupnih pripravah smo preverjali usposobljenost posameznikov in ekipe, vadili reševanje, itd. Odprave so se udeležili: Mario Bianchetti (SAG Trst), Miran Brič (DZRJ Ribnica), Tone Ileršič (DZRJ Rakek), Franc Malečkar (JD "Dimnice", Inštitut za

raziskovanje krasa, Fostojna, vodja), Gregor Pintar (DZRJ Ljubljana), Janez Sabolek (DZRJ Ljubljana), Matjaž Šinkovec (JK Železničar, zdravnik, ekonom), Milan Trobič (JD Logatec), potapljača Danilo Bernik in Marko Kraševce (JPD Proteus).

3. Brezno Berger

20.8.1980 smo krenili s kombijem iz Ljubljane in prišli preko Chamonixa in Lyona na planoto Sornin, Vhod se nahaja 8 km SZ od Grenobla na n.v. 1460 m. Odkrit je bil leta 1953. Leta 1968 so potapljači preplavali tri sifone in se ustavili na globini 1141 m. Dolžina rovov je znašala leta 1977 17.300 m. Od vhoda do globine 250 m si sledi serija brezen in meandrov. Od tu do globine 1112 m (sifon) sledijo poševni aktivni ali fosilni rovi, mestoma velikih dimenzij, prekinjeni s stopnjami (slapovi). Skozi jamo teče Reka brez zvezd, ki izvira na n.v. 298 m v Cuves de Sassenage.

Za to in druge jame smo rabili normalno osebno opremo za visokogorska brezna (škornji, podkombinezoni, nepremočljivi kombinezoni, plezalna oprema). Za premagovanje vodnih ovir smo rabili čoln in pionirje (nepremočljive hlače do pod pazduhe z nogavicami). Za opremo jame je potrebnih okoli 660 m vrvi. Plezali smo po enojnih vrveh po sistemu Ded.

23.8. je vstopila prva ekipa v jamo in jo opremila do tabora na globini 860 m. Sledila ji je fotografska ekipa. Uro za njo je prišla do tabora ekipa tržaških jamarjev in opremila jamo do dna. Po 6-urnem počitku sta obe ekipi krenili proti dnu, ga dosegli v 4 urah in se v 3 urah vrnili v tabor. Ven sta prišli čez 18 ur.

4. Sistem Jean Bernard

Po počitku v Enginu in nakupih v Lyonu smo odpotovali proti Visoki Savoiji. Sistem se nahaja pri Samsenu, 50 km JJV od Geneve. Odkrit je bil leta 1963 in letošnjo zimo raziskan do globine 1410 m - najgloblja jama na svetu. Nahaja se v sinklinali Poilis, na katero je z juga narinjeno pogorju Criou. Sekajo ga številni prelomi prečno na smer nariva. Vzdolž enega od teh je nastalo brezno Criou na n.v. 1880 m.

Skozi sistem Jean Bernard teče reka, ki jo napaja ledenik. Najvišji vhod je zasut s snegom, skozi nižje je mogoče prodrati poleti do globine 400 m. Odločili smo se nadaljevati z raziskavami v breznu Criou, z namenom seznaniti se s tehniko raziskav novih jam in prispevati k poznavanju francoskih jam. Odkrito je bilo letošnje pomlad in raziskano do globine 450 m. Njegov globinski potencial znaša 1200 m. Pričenja se z okoli 150 m dolgim, izredno ozkim meandrom, prekinjenim z brezni.

Delo smo načrtovali v treh skupinah. Ena naj bi raziskala fosilni vzpenjajoči se rov na globini 150 m, druga aktivni rov na globini okoli 300 m, tretja pa fosilni rov na globini okoli 450 m. Prva je preplezala 4 stopnje in raziskala okoli 500 m dolg splet rogov, druga je že po prvi stopnji naletela na sifon. Pridružila se je poslednji, ki je raziskala 120 m dolg rov, ki se spusti v več zasiganih stopnjah za 40 m. 31. 8. smo se spustili v dolino in se odpravili preko La Chapelle en Vercors (filmski festival), Aven d'Orgnac in Grotte de Gargas do vasice Licy Athery v Pirenejih. Tu ima sedež organizacija A. R. S. I. P., ki usklajuje raziskave v kompleksu Pierre St. Martin.

5. Kompleks Pierre St. Martin

Nahaja se v Atlantskih Pirenejih, nedaleč od prelaza Col de la Pierre St. Martin. Ima 4 vhode, od katerih je SC3 najvišji (2043 m n.v.). Peti vhod je tunel EDF, ki se združi z jamo v dvorani La Verna na globini 990 m. Prvi vhod, brezno Lepineux, je bil odkrit leta 1950. Španski jamarji so odkrili leta 1961 rov Aranzadi pod stropom dvorane La Verna in prišli pet let kasneje skozi več kilometrov ozkih meandrov in brezen do dna. Brezno SC3 je bilo odkrito 9 let kasneje. Globina kompleksa znaša 1332 m, dolžina njegovih rogov pa 35,3 km (leta 1978).

SC3 je 360 m globoko brezno v stopnjah. Sledi mu 1200 m dolg splet nizkih vodnih rogov Bassaruko Letzentat do dvorane Cosyns. Zatem pridemo v veliko dvorano Büsse, za katero je Veliki kanjon. Za rovom draselj se nahaja splet mestoma zelo nizkih rogov in večjih prostorov, ki se nenadoma razširijo v ogromno dvorano Navarra. Do dvorane La Verna sledi splet ogromnih prostorov.

5.9. smo vstopili v jamo skozi tunel EDF. Prva ekipa se je izgubila med iskanjem prehodov v meandrih. Fotografska skupina jo je dohitela in skupaj sta prišli do brezna Parmant, 40 m nad dnom, od koder sta se zaradi pomanjkanja opreme vrnili. V meandrih se je poškodoval M. Trobič. Fotografska ekipa je vstopila skozi SC3 in ga opremljala. Dohitela jo je raziskovalna ekipa, ki je prvi markirala pot. Veliko časa smo izgubili z iskanjem prehodov v velikih prostorih. Po 25 urah smo izstopili skozi tunel EDF. Tretja ekipa je medtem razopremila brezo SC3. Naslednji dan so štirje člani prodrli v 10 urah do dna. Še isti dan smo odpotovali preko južne Francije domov, kamor smo prišli 14.9.1980.

6. Sklepi

- Ekскурzija v brezo Berger ni bila dobro organizirana. Pri številnih ekipah je nujno dobro načrtovati potek ekskurzije. Prvič smo preizkusili "pionirje", ki so se odlično obnesli.
- V brezu Criou smo spoznali varnost in postopnost pri raziskovanju jam v večjih skupinah. Nadaljevali smo z raziskavami v treh smereh in odkrili preko 700 m rovov.
- v kompleksu Pierra St. Martin smo opravili prečenje od SC3 do dna in izstopili skozi tunel EDF v rekordnem času, kljub pomanjkljivim podatkom.
- Menim, da je Jugoslovanska jamarska odprava v najgloblja breza sveta dosegla vse zastavljene cilje. Skupina je, zavedajoč se svojega poslanstva, delala požrtvovalno in odgovorno. Pokazali so, da so tudi jugoslovanski jamarji, dobro psihofizično pripravljeni in opremljeni, kos najtežjim podvigom. To je prva skupina, ki ji je uspela ponovitev treh najglobljih brezen na svetu v eni sezoni.
- Podrobno poročilo o odpravi bo objavljeno v posebni številki Globin Gorenjske.

Franci Malečkar

NEKAJ NAPOTKOV ZA IZVEDBO JAMARSKIH ODPRAV

Na zadnjem občnem zboru slovenskih jamarjev smo izvolili komisijo za odprave^x. Njene naloge naj bi bile usklajevalne in svetovalne. Skušala naj bi uskladiti želje članov JZS, pomagati pri organizaciji in izvedbi odprave, svetovati objekte raziskav, ipd. Njeno delovno področje je zelo "občutljivo" (prizadetost posameznikov in članov JZS, širok odmev odprav v javnosti doma in v tujini, idr.), zato ga je potrebno najprej definirati in omejiti. Predlagam, da bi na prihodnjem občnem zboru sprejeli pravilnik dela komisije in organizacije odprav. Ta bi naj bil bolj zbirka napotkov kot sankcij. Njegov pomen bi bil povečati kvaliteto dela odprav, posebej še, ker vse odprave nastopajo v imenu JZS oziroma Jugoslovanske jamarske zveze. Veliko dobre volje in dogovarjanja bo potrebno za njegovo izvajanje, zaradi pomanjkljive organizacijske strukture JZS (npr. preverjanje usposobljenosti kandidata), spremenljivih družbeno-gospodarskih razmer, itd.

V letošnjem letu je komisija sodelovala pri organizaciji in izvedbi Jugoslovanske jamarske odprave v najgloblja brezna sveta. O njej in o izkušnjah pri organizaciji odprav sem poročal na VIII. kongresu speleologov Jugoslavije. V tem prispevku sem strnil izkušnje glede organizacije odprav. Le-te naj bi bile osnova za pravilnik, ki bi ga sestavili prihodnje leto. Pred tem bi naše izkušnje obogatili z izkušnjami ustreznih komisij pri Planinski zvezi in jamarskih organizacijah v tujini. Vabimo vas, da nam pomagate s svojimi mnenji, predlogi in izkušnjami.

1. Uvod

Razvoj raziskovalnih metod in opreme ter razmah motorizacije nam je "približal" tudi najbolj oddaljene predele sveta. Tudi jugoslovanske jamarske odprave posegajo v zadnjih letih k raziskovanju kraških "belih lis". Pri organizaciji le-teh moramo rešiti številne organizacijske naloge. Razdelili bi jih lahko na pripravo in izvedbo odprave ter obdelavo rezultatov. Njihov obseg zavisi

x Komisijo vodita dr. I. Gams in F. Malečkar (op.ur)

od oddaljenosti in dostopnosti področja, zahtevnosti dela, sestave ekipe, finančnih sredstev, itd., večinoma pa je neodvisen od ciljev odprave (npr. športni, znanstveni).

Razčlenitev organizacijskih nalog naj bi pomagala pri izvedbi športnih in znanstvenih odprav. Nekatere elemente pa lahko uporabimo pri rednem športnem in znanstvenem delu, raziskovalnih taborih, tečajih, meddruštvenih odpravah doma in v tujini.

2. Priprave

Vrstni red opravljanja nalog je težko določiti, ker potekajo večinoma istočasno oziroma je odvisen od njihovega obsega. Najbolje je izbrati odbor, v katerem bodo posamezniki zadolženi za določitev naloge. Voditi moramo dnevnik priprav, blagajniško knjigo in knjigo dopisov.

Najprej določimo cilje odprave. Najboljše so kombinirane - znanstveno-športne odprave. Delo je načrtovano tako, da se ekipi dopolnjujeta. Lahko se zgodi, da kljub dobro izdelanemu področju ne dosežemo pomembnejših športnih uspehov (globoke - dolge jame), zato se bolj posvetimo rekognosciranju in znanstvenemu delu, ki bo osmislilo naše delo.

Po izboru raziskovalnega področja začnemo zbirati podatke o:

- raziskovalnem področju: rezultati dosedanjih raziskav, hidrologija, geologija, tektonika, kartografsko gradivo
- najugodnejših vremenskih razmerah za delo (poletje-zima)
- transportu in dostopu do področja
- možnostih prehrane na terenu in najetje nosačev
- možnostih nakupa opreme (npr. karbid) v bližini raziskovalnega področja
- potrebni raziskovalni in drugi opremi
- potrebnih dovoljenjih in vizumih

Za dosego tega navežemo stike s:

- komisijami pri nekaterih jamarskih organizacijah (npr. v Veliki Britaniji, Združenih državah Amerike), ki zbirajo te podatke
- raziskovalci, ki so na teh področjih že delali oziroma jamarji, ki tam živijo

- ustanovami v bližini raziskovalnih področij (univerze, geološki zavodi)
- našimi diplomatskimi predstavništvi, zdomci, predstavništvi naših delovnih organizacij
- lokalnimi oblastmi
- transportnimi podjetji, misionarji
- zavodom za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje

Izdelamo načrt priprav, ki naj vsebuje:

- predračun stroškov in načrt zbiranja finančnih sredstev
- izbor članov odprave in njihove priprave
- zdravniški pregledi, testiranja in cepljenja
- zavarovanje opreme in ljudi
- zbiranje dokumentacije
- izdelava načrta dela odprave
- izdelava načrta poti, transporta opreme
- načrt prehrane
- zbiranje raziskovalne in druge opreme ter sanitetnega materiala
- dosego dovoljenj in vizumov

Finančni načrt naj vsebuje sledeče podatke:

- stroški priprav (dopisi, brošura, propagandni material...)
- raziskovalna in druga oprema
- zavarovanje ljudi in opreme
- sanitetni material
- kondicijske vaje
- testiranja, cepljenja
- vizumi, dovoljenja
- prevozni stroški ljudi in opreme
- hrana in bivanje na poti

Kritje stroškov načrtujemo s:

- samoprispevkom članov
- podporo delovnih organizacij, družbenopolitičnih skupnosti, pokrovitelji, ustanovami in skladi
- s prodajo reklamnih oglasov v poročilu o odpravi
- s prodajo propagandnega materiala

- pomočjo iz raziskovalnih tem oziroma znanstvenih ustanov
- podporo sredstev javnega obveščanja
- podporo Zavoda za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje

Pred pričetkom zbiranja sredstev izdamo publikacijo o odpravi. V njej navedemo namen in cilje odprave, predstavimo raziskovalna področja, članke odprave, nekaj fizično in družbenogeografskih značilnosti področja, idr. Prilagamo jih k prošnjam za podporo. V njih kratko opišemo namen in cilje odprave, kaj želimo in kaj nudimo v zameno za podporo. Prošnje naj bodo originali (ne razmnožene) in z njimi gremo osebno do odgovornih v delovnih organizacijah. Pri izdelavi seznama opreme in hrane se lotimo nje-nega zbiranja pri delovnih organizacijah, ki jo izdelujejo. Stopimo tudi v stik s tistimi delovnimi organizacijami, ki imajo na področju raziskav svoja predstavništva oziroma ki bi želela prodreti na tisti trg.

S samoprispevkom članov krijemo vsaj začetne stroške priprav. Poizkušamo najti najcenejšo možnost izdelave propagandnega materiala (značke, nalepke, emblemi, majice, razglednice) in organiziramo "prodajno mrežo". Uspeh zbiranja sredstev in prodaje propagandnega materiala je v veliki meri odvisen od uspešnosti informiranja preko sredstev javnega obveščanja. Objavimo čim več člankov o ciljih odprave, raziskovalnem področju, poteku priprav, itd. O naši odpravi obveščamo tudi sredstva javnega obveščanja na področju raziskav. S prodajo razglednic s poti apeliramo na solidarnost jamarjev. Znanstveno delo na odpravi vključimo v programe ustanov, iz katerih so raziskovalci. Pri sredstvih javnega obveščanja se dogovorimo za akontacijo za članke in filme. Razmisliti moramo, ali je ugodnejši dogovor o ekskluzivnem poročanju ali z več uredništvu in ali naj se novinar ali snemalec udeležita odprave. V sodelovanju z Zavodom za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje se vključimo v reševanje problemov, izobraževanje, itd.

Zelo pomemben je sestav članstva in zadolžitve. Upoštevati moramo, poleg ciljev odprave in zahtevnosti dela, moralne kvalitete,

izkušенost in usposobljenost ter perspektivnost. Izberemo tudi rezervne člane. Med člane razdelimo naslednje zadolžitve: vodja, zdravnik, gospodar, ekonom, blaginjak odprave, glede na obseg dela pa še druge naloge (fotodokumentacija, dnevnik odprave, biologija, itd). Vodja mora biti izkušen in preudaren, vzbujati mora zaupanje in imeti avtoriteto v skupini, biti mora zgled v vsem in imeti organizacijske sposobnosti. Zdravnikova naloga je nenehno skrbeti za zdravje in počutje v skupini. Ima pravico prekiniti delo odprave ali posameznika, ako meni, da lahko pride do nesreče zaradi preutrujenosti, bolezni, ker niso izpolnjeni higienski pogoji, itd. Vsi člani morajo obvladati reševalno tehniko.

Na skupinskih pripravah se spoznavajo člani iz različnih enot, preverja in dopolnjuje se njihova usposobljenost, zgrajuje zaupanje in prijateljstvo, preverja usposobljenost cele skupine za dosego postavljenih ciljev. Na osebnih pripravah si člani pridobivajo moč in kondicijo.

Ko zberemo osnovne podatke o področju raziskav, sestavimo čim bolj podroben program dela. V njem zajamemo delo na površju in v podzemlju, počitek, prevoz in dostop ter rezervno področje dela.

Načrt prehrane uskladimo z načrtom dela. Poleg splošnih prehrabnih zahtev upoštevamo še težo hrane, prevozne stroške, možnosti nakupa na raziskovalnem področju, zahteve nosačev, itd. Za zahtevnejše odprave svetujem zmrznjeno in dehidrirano hrano, ki je zelo lahka.

Pri zbiranju opreme in raziskovalne tehnike upoštevamo namen raziskav (npr. lestvice za prospekcijsko), globinski potencial jam, dosedanje izkušnje na tem področju, program dela (npr. več ekip hkrati), varnost, poškodbe in obrabljenost vrvi. Še posebej pazimo na udobje v taborih. Vsa občutljivejša oprema (npr. potapljaška, zdravila) mora biti dobro zavarovana. Že doma jo porazdelimo enakomerno v transportne vreče oziroma kontejnerje, jih oštevilčimo in zapišemo seznam vsebine. Pri ponovitvah sestavimo opremo po tehničnem opisu. Glede na organizacijo reševanja in dostopnost raziskovalnega področja razmislimo še o reševalni opremi (nosila) in radijskih postajah.

Sanitetni material razdelimo na splošnega (reševalna oprema, običajne bolezni) in posebnega, ki je odvisen od raziskovalnega področja (npr. tropske bolezni). Upoštevamo še pomoč domačinom.

V prošnjah za dovoljenja za izvedbo odprave navedimo poleg ciljev odprave še koristi za državo, v kateri bomo raziskovali (npr. zaposlitev ljudi, zdravstvena pomoč, vsi rezultati bodo na voljo ustreznim ustanovam, šolanje domačih jamarjev, ipd.).

3. Izvedba terenskega dela

Odpravo v ožjem pomenu besede razdelimo na pripravljajno in glavno. Pripravljajno odpravo sestavlja nekaj organizacijsko sposobnih članov različnih strok, ki obiščejo raziskovalno področje leto prej ali pa odpotujejo nekaj mesecev pred glavnino. Njen namen je poskrbeti, da bo glavna odprava delala čim bolj nemoteno. Urediti mora vse formalnosti, preveriti transportne možnosti, obiskati raziskovalno področje, organizirati nosače, poiskati primeren prostor za tabor, sporočiti, kakšna oprema je še potrebna oziroma odveč. Za tem prične z rekognosciranjem (iskanjem vhodov), znanstvenim delom itd.

Pri glavni odpravi bi poudaril predvsem varnost in odgovornost, saj lahko nesreča ali bolezen prekine delo cele skupine. Zelo pomembno je dobro organizirati življenje na odpravi. Na rednih sestankih se pogovorimo o nastalih težavah. Gojiti moramo medsebojno zaupanje, odkritost, delovno vzdušje in samoiniciativnost. Zelo pomemben je red, zato ima dostop do hrane le ekonom, gospodar pa mora skrbeti, da je oprema vedno čista. Delo mora biti enakomerno porazdeljeno. En dan na teden si vzamemo za počitek, urejanje dokumentacije, ipd. Domačine zaposlimo kot nosače, vodiče, kuharje, za urejanje tabora in pranje. Z njimi imejmo spoštljive in poštene odnose, saj smo odvisni od njih.

V jamah poizkušamo prodreti čim dlje, vendar ne na račun varnosti in okrnitve programa dela. Na vseh vhodih pustimo ploščice s številko jame. Načrte in opise izdelujemo sproti. V programu dela upoštevajmo, da bomo rabili nekaj dni za urejanje formalnosti.

4. Obdelava podatkov

Po povratku obdelamo čimprej zbrano gradivo in napišemo poročilo o odpravi. V njem omenimo vse, ki so nam pomagali pri izvedbi odprave, strnemo izkušnje glede organizacije in izvedbe odprave in podamo rezultate dela. Izpolnimo vse obveznosti, ki smo jih pred odhodom sprejeli (npr. članki, predavanja). Poskrbimo za ustrezno informiranje preko sredstev javnega obveščanja o našem delu.

5. Sklepi

- Jamarsko in speleološko terensko delo razdelimo na pripravo, izvedbo in obdelavo rezultatov.
- Odprave naj imajo kombinirane športno-znanstvene cilje, ki bodo dali delu večji pomen.
- Po izboru raziskovalnega področja pričnemo z zbiranjem podatkov o njem in naredimo načrt priprav. Še posebej pomembno je uspešno zbiranje finančnih in materialnih sredstev ter izbor članov.
- Terensko delo oziroma odpravo v ožjem pomenu besede razdelimo na pripravljalno in glavno. Pripravljalna odprava poskrbi za nemoten potek glavne odprave. Pri slednji pazimo na varnost in dobro organizacijo delo.
- Po povratku obdelamo zbrano gradivo in napišemo poročilo ter izpolnimo obveznosti.

Z a p i s n i k

seje Izvršnega odbora JZS dne 13.11.1980 na Lepem potu

Prisotni: Šušteršič, Medle, Kranjc, Preisinger, Tomazin, Urbanc, Osole, Trček, Planina in Kregar (Kamnik), Kraševac ter Lajovic (DJP)

Opravičili so se: Malečkar, Habe, Korenčan, Sket

Dnevni red: 1. Tekoče zadeve

2. Poročilo o 8. jugoslovanskem kongresu speleologov na Borskem jezeru

3. Kataster

4. Razno

ad 1) Za čas dežurstva in sej je treba opozoriti hišnico v hiši, da bo zakurila v peči. Odpravarji morajo pospraviti svojo opremo. Dokaj ugoden odgovor ZZB NOV v zvezi s predlagano nalogo: Jame v NOB naj se objavi v Novicah, IO naj skliče sestanek, kot ga sugerira dopis.

Organizacija tečaja za dopisnike je v teku. Tečaj naj bo v Ljubljani na Lepem potu v soboto, 20. decembra.

Reševalna skupina je predlagala vajo za soboto in nedeljo, 13. in 14. tega meseca v Škocjanskih jamah. Trček sporoča, da se je CZ zainteresirala za izdelavo nekaterih delov opreme, ki bi jo sofinancirala. Na vaji naj sodelujejo tudi predstavniki občinskih štabov CZ. Predlaga se, da naj bo vaja v soboto, v nedeljo pa naj bo demonstracija za referente za varnost in člane CZ.

Frositi Škocjanske jame za dovoljenje in pomoč pri organizaciji prenočišč.

Tehnični komisiji se izplača 1800 dinarjev za nakup treh descenderjev.

ad 2) Tajnik je poročal o poteku kongresa in o vtisih udeležencev. Iz Slovenije je bilo 20 udeležencev. Vtis je bil, da le v Sloveniji zastopamo amatersko dejavnost, drugod pa je amaterizem le obrobna zadeva - z izjemo planincev - jamarjev na Hrvaškem.

ad 3) O problematiki katastra je poročal F. Šušteršič. Izmenjava z IZRK teče, potrebno bo dogovor obnoviti. Napravljen je Pravilnik in urejen po pripombah z občnega zbora. Zaradi velikega pritoka pa ni ažuriran Seznam niti kartoteka. Izločene so mape Velikih objektov.

Potrebni so nekaj nabav in precej dela bo pri ureditvi. Med najbolj aktivnimi zapisničarji so zaslužili pohvalo: Mohar (Kočevje), Rojšek (DZRJL), Kušovec (Straža), Ladišič (Novo mesto) in Brajnik (Dimnice).

IO meni, da bi naročnikom Delovnega seznama in podatkov zaračunavali 10% na dejanske stroške za režijske stroške.

Za stimulacijo bi občasno v Novicah objavljali najboljši primer zapisnika.

ad 4) Jamski potapljači pridno delajo in so si nabavili tudi že nekaj opreme. Povezali so se z DRM in IZRK. Imajo 34 članov, posebno pozornost posvečajo tečajem in vzgoji mladih. S predsednikom bodo do 15. decembra uredili odnose in probleme glede opreme s potapljaško sekcijo DZRJL.

Trček poroča, da bo še letos na Brulah sproščen prostor, kamor bi kazalo preseliti kataster. Prostor bo KS dala jamarjem.

Po sestanku so si člani IO ogledali kataster na Aškerčevi.

Zapisal: D. Novak

////////////////////

VIII. Jugoslovanski kongres speleologov

Osmi kongres je to pot imel sedež v Vzhodni Srbiji. Glavni del je bil ob Borskem jezeru, dva dneva pred tem pa sta v okviru predkongresne ekskurzije bila posvečena raziskavam v območju Kučaja.

Glavnega dela kongresa se je udeležilo nekaj nad 100 jugoslovanskih jamarjev oziroma predstavnikov društev in zvez. Iz Slovenije je bilo 20 udeležencev, ki so imeli 13 referatov: Franc Malečkar, Janja Kogovšek, Rado Gospodarič, Maja in Andrej Kranjc (IZRK), Marjan Perko, Vili Černe (Luka Čeč), Toni Ivančič (Škocjanske jame), Dušan Novak, Franc Habe (IO JZS), Peter Habič (IZRK), Borivoj Ladišič (Novo mesto), Drago Korenč, Borut Marušič, Edvard Maček (Logatec), Tone Ileršič (Rakek), Aleš Sojar, Danilo Musar in Lili Istenič (Univerza) ter Nada Čadež (HMZ). Na predlog IO JZS sta bila za častna člana SSSJ proglašena Ivan Michler in Pavel Kunaver, za zaslužnega člana pa Ljubo Podpac.

Po kongresu je bila 26. in 27. oktobra pokongresna ekskurzija, ki je obiskala velik del Vzhodne Srbije in območje Djerdapa ter

Majdanpeka. V teku kongresa smo si ogledali tudi jame v okolici Zlota. Vsekakor je glede na program bila dvodnevna pokongresna ekskurzija odveč, saj prvi dan pravih kraških znamenitosti nismo videli. Če izvzamemo obisk Djerdapa, kar je bila zanimivost za bolj oddaljene udeležence, bi zadostovala le enodnevna tura, ki bi obiskala jame pri Majdanpeku in se zaključila v Beogradu.

Predsedstvo, ki je bilo izvoljeno na podlagi spremenjenega Statuta, se bo odločilo, ali bo naslednji kongres v Prištini ali na Hrvaškem.

D. N.

////////////////////

JAMARSTVO FO SVETU

LA NITA, 1020 m POD PLANOTO HUAUTLA

Po petih letih prodiranj v jame na planoti Huautla je skupina za raziskovanje mehiških jam (AMCS) dosegla svoj "gol"; kilometer globoko jamo, prvo v Ameriki. Gol je bil zabit na nepričakovan način - v popolnoma novi jami, raziskani čez božične počitnice leta 1979. Jama se imenuje La Nita in je globoka 1020 m. Po naj-novejših poročilih se je v marcu 1980 skupina še enkrat vrnila v jamo, da se utabori in poišče možno povezavo z jamo El Sotano de San Agustin, prejšnjim ameriškim globinskim šampionom.

Ekspedicija se je nekoliko zakasnila zaradi težkega reševanja dveh poljskih jamarjev, ki sta si polomila noge med raziskovanjem jame San Agustin. Kaže, da se je vnela tekma med evropskimi jamarji in AMCS, kdo bo prej našel povezavo med jamami San Agustin, Agua de Carrizo in La Grieta. Povezava med temi jamami bi prinesla kilometer globok sistem.

V ekspediciji, ki je dosegla dno jame La Nita, je bilo 13 jamarjev. Od najdbe jame v decembru do prodora na -1000 m je minilo komaj dobre tri mesece. Globino -1000 m so dosegli 29. marca ob 8h zvečer. To je gotovo rekord v hitrosti prvega prodora pri globinskih ekspedicijah.

La Nita leži visoko v gorskem hrbtu nad jamo La Grieta. Tudi nova najdba Nita He, ki leži še više kot La Nita, je bila 4. aprila poglobljena na -593 m.

Sedanja globina uvršča La Nito na sedmo mesto na globinski lestvici. Je prva 1000 metrska jama zunaj Evrope in najgloblja na zahodni hemisferi. Šest jam na Huautli je sedaj globokih prek 500cm: La Nita -1020 m, San Agustin -861 m, Agua de Carrizo -848 m, La Grieta 1760 m, Nita He -593 m in Rio Iglesia -535m.

NOVO V KNJIŽNICI JAMARSKE ZVEZE SLOVENIJE

BOLLETINO DEL GRUPPO SPELEOLOGICO IMPERIESE C.A.I. 12, 1979,
Naslovi jamarskih enot v Evropi

CAVING INTERNATIONAL, 1, 2, 3, 4, 5, 1979 - Podzemlje nacionalnega parka Mulu, Ekspedicija Los Tayos, Atea Kananda na Novi Gvineji, Ekspedicija "Luknja v steni" Papua - Nova Gvineja, spust v Pierre St. Martin, opis brezna Schneeloch - 1086 m, tehnika Cordelette, jame platoja Huautla v Mehiki, Hölloch, karakteristike vrvi

DESCENT, 44, 45, 1980 - opis geofona, spust skozi novi Bergerjev vhod - Gouffre des Elfes, novi tip vrvi Bridon Viking Speleo

GROTTE, 70, 1979 - v breznu Gortani, o samoustavljivih vrvnih zavorah

GEOLOŠKI VJESNIK, 31, 1980

HOHLENKUNDLICHE MITTEILUNGEN, 1, 2, 3, 1980

JUGOSLOVANSKI SPELEOLOŠKI KONGRES, VII, 1976 - zanimivi članki vseh zvrsti

KARST UND HOHLE, 1978/79, kako si olajšati dviganje z vrvno tehniko

LO SGARBU DI BARRAICO IN VAL NERVIA - Gruppo Speleologico Impriese - 1979

NAŠE OKOLJE, 1-2, 1980

NOTIZIARIO C. S. ROMANO, Roma

KNJIŽNICA JAMARSKE ZVEZE SLOVENIJE NA LELEM POTU 6 JE ODPRTA
VSAK ČETRTEK POPOLDAN OD 17 - 19 URE. NA RAZPOLAGO SO ŠTEVILNE
KNJIGE IN REVILJE Z VSEH PODROČIJ JAMARSTVA

NAŠ KRS, 7, 1979 - prazgodovinska najdišča v Jugoslaviji, prvi načrti jam, tehnični načrti jam, teodolitska merjenja v jamah, merjenje sifonov

PRIRODA, 2/3, 4, 5/6, 1979/80, 1, 1980/81, merjenje starosti z metodo C¹⁴

SCV ACTIVITES, 34, 1975 - jamarstvo in vojska, karikature

SPELEOLOGIA, 2 - opisi globokih italijanskih jam Abisso Sandro Mandini (-678 m), Abisso F. Simi (-684 m), avstrijska Hochlecken Grosshöhle (-755 m), velika grška vertikalna Provatina (-405 m), metoda dviganja MAO, novi tip jumarja (Bonaiti), izdelava TOPOFILIA (merila razdalj z nitko), kristalizacija sadre v kalcitnih jamah

SPELUNCA, 1, 3, 1980 - raziskovanje podzemeljske reke v Saint Martinu, temperatura jam v odvisnosti od višine, velike votline v nekarbonatih

THE BRITISH CAVER, 76, 77, 78, 1980 - lestvica naj...jam, grbi jamarskih organizacij, podzemsko fotografiranje, najdaljše podvodne jame

VARSTVO NARAVE, 12, 1979 - Planinsko polje - morfološki, hidrološki, speleološki, biološki opis Polja

////////////////////

Stane Klepec

DRUGI DOLENJSKI JAMARSKI TABOR "BELA KRAJINA" 1980

Belokranjski jamarski klub je ob 15-letnici svojega delovanja organiziral več akcij. Že lansko leto smo naše delo prikazali na razstavi, ki je bila v gasilskem domu. Prikazali smo fotografije in opremo ter improvizirali plezanje. Razstavo so si ogledali občani in vsi razredi tukajšnjih šol. Za udeležence MDA pa smo imeli več predavanj. O vseh akcijah smo preko vitrine obveščali občane,

Najpomembnejša akcija pa je "Drugi dolenski jamarski tabor". Znano je, da smo jamarji iz vseh šestih klubov na področju Dolenjske in Bele krajine na prvem tovrstnem taboru 1979 v Bilpi dogovorili vsakoletna srečanja. Osnovna zamisel srečanja - da se kot sosede bolje spoznamo, je bila presežena že v Bilpi, kjer so sodelovali skoraj vsi aktivni in pasivni jamarji. Ugotovljeno je bilo, da se srečujemo skoraj v vseh klubih s pomanjkanjem sodobne plezalne opreme, kar pa je vezano na pičla sredstva, ki nam jih

družba daje. Določeni sklepi, ki smo jih sprejeli v Bilpi, so danes že rešeni, težave, na katere bomo naleteli, pa bomo reševali v skupno zadovoljstvo jamarjev in družbenopolitičnih skupnosti, ki so končno spoznale, da naše delo ni samo zabava.

Drugo srečanje dolenjskih jamarjev je bilo od 4. do 6. julija v prijetni vasici Miklarji nad Črnomljem ob cesti proti Kočevju. Vas je poznana iz NOB, kjer je bilo v neposredni bližini "prvo zavetišče Belokranjskega odreda". Gozdarji iz Črnomlja so nam odstopili v uporabo hišo, kjer sicer stanujejo gozdni delavci. Senik z dišečim senom pa je bil kar prijeten "hotel", kjer smo si tisti, ki nismo našli prostora v hiši, pretegnili izmučene ule.

Program srečanja je bil dovolj pester, tako da smo prišli na svoj račun jamarji-raziskovalci, kot tudi tisti, ki so se naužili lepot Kočevskih gozdov, še posebej, ker nam je bilo vreme naklonjeno.

Delovni program je obsegal raziskovanje še neznanih jam pri Vražjem kamnu v smeri Mrzle drage, kjer je delala skupina iz Novega mesta in Straže, drugi dan pa tudi iz Ribnice. Druga skupina jamarjev iz Kostanjevice, Kočevja in Črnomlja pa je poskušala srečo nad vasjo Grič. Speleološko je ta teren zanimiv zaradi bližine izvira Dobličice in Jelševniškega zdenca. Črnomaljski jamarji smo v svojem petnajstletnem delovanju raziskovali južneje od tega terena, na področju Tanča gora - Špeharji, kjer je registriranih že preko 120 jam in brezen. Tokrat smo nekoliko odstopili od sistematičnega raziskovanja in v skladu s potrebami tukajšnjega gošpodarstva poizkusili srečo v Miklarjih. Podobno kot tudi drugje v Sloveniji, čutimo Belokranjci pomanjkanje dobre pitne vode. Na našo pobudo smo pristopili v enotno reševanje tega problema. Občinska raziskovalna skupnost je vključila v svoj program tudi naše raziskave in seveda zagotovila denar.

Ko danes pregledujemo rezultate, ki smo jih dosegli skupaj z jamarji iz vseh dolenjskih klubov, moramo z zadovoljstvom ugotoviti, da naša prizadevanja v smislu afirmacije jamarstva dobivajo nove dimenzije.

Poročilo o raziskovanjih 10 novih jam in 8 izvirov na tem terenu, kakor tudi obetaven teren, ki nakazuje na možnost odkritja najglob-

ljega brezna v Beli Krajini in prodora do podzemeljskega toka Dobličice je jamstvo, da moramo naše delo nadaljevati.

Zaključne misli, ki so bile izrečene na "Drugem dolenjskem jamarskem taboru", so:

- Tretje srečanje bo v Kostanjevici, srečanje naj bo izključno delovno.
- Izmenjava izkušenj in pouk novih plezalnih veščin naj se izvajajo ob akcijah, ki jih organizirajo klubi in sicer tako, da se izmenjujejo udeleženci med seboj.
- Enkrat letno, pred začetkom sezone, se sestanejo izvršni odbori klubov in se dogovorijo o akcijah za tekoče leto. Koordinator skupnih akcij je klub, ki organizira tabor v tekočem letu.
- Klub, ki nima rešenega vprašanja financiranja, naj se vključi v raziskovalno skupnost občine, kjer bo na osnovi skupnega programa morda dobil sredstva za delo.
- Na tretjem srečanju naj se organizira tudi "tekmovanje iz poznavanja speleologije".
- Klubi pripravijo material za foto razstavo, ki bi bila v vseh občinah na Dolenjskem.
- Vključiti se moramo v akcijo NNNP.

Drugi delonjski jamarski tabor je torej uspel. Nasvidenje v Kostanjevici 1981.

V letu 1981 želi Izvršni odbor JZS vsem članom in bralcem Novic obilno jamarsko baro, reševalni skupini pa, da bi imela čimmanj dela !!

